

Αθήνα 2006

ΟΛΥΜΠΟΣ 2006

Το χρονικό της πρώτης αποστολής του ΦΟΣ στον Όλυμπο

Φ.Ο.Σ.
Φυσιολάτρες – Ορειβάτες – Σπηλαιολόγοι
Μέλος της Σπηλαιολογικής Ομοσπονδίας Ελλάδος (Σ.Ο.Ε.)

Υπεύθυνος αποστολής και συγγραφέας:
Δημήτρης Καραγιάννης
Χρ. Κοτζιά 13, Κορωπί, 194 00
E-mail: dim_karagiannis@yahoo.gr
Τηλ.: 210 60 26 059 και 69 77 208 977

Αφιερωμένο στον άνθρωπο
που άθελα του και για δικούς του λόγους
με έκανε να γνωρίσω τη σπηλαιολογία....

*«...το μαύρο μου το κάκαλο βαθιά να μου το θάψεις
στον Ολύμπου την πιο ψηλή κι απάτητη κορφούλα...»*

Παραδοσιακό δημοτικό τραγούδι

Περιεχόμενα:

1. Πρόλογος
2. Ευχαριστίες
3. Η ταυτότητα της αποστολής «Όλυμπος 2006»
4. Τα μέλη της αποστολής
5. Οι στόχοι μας
6. Οι δυσκολίες που συναντήσαμε.
7. Γεωμορφολογία – γεωλογία του Ολύμπου
8. Υδρογεωλογία του Ολύμπου
9. Το κλίμα του Ολύμπου
10. Η χλωρίδα και πανίδα του Ολύμπου
11. Το καθεστώς προστασίας του Ολύμπου
12. Το ιστορικό τοπίο του Ολύμπου
13. Το χρονικό της αποστολής
14. Επίλογος
15. Βιβλιογραφία

1. Πρόλογος

Η ιδέα για μια αποστολή στον Όλυμπο γεννήθηκε σε κάποιους από του συμμετέχοντες εδώ και αρκετό καιρό...

Συγκεκριμένα αυτό έγινε όταν ο Δημήτρης Καραγιάννης, στα πρώτα του σπηλαιολογικά βήματα, συζητώντας με κάποιο παλαιότερο σπηλαιολόγο έμαθε πως δεν καταγράφεται κανένα σημαντικό σπήλαιο ή βράθρο στο ψηλότερο βουνό της Ελλάδας. Γνωρίζοντας το «πεδίο» του Ολύμπου καταλαβαίνει κανείς πως αυτό πολύ απλά είναι αδύνατον να συμβαίνει: Το πέτρωμα είναι ασβεστόλιθος, δεν υπάρχει επιφανειακή απορροή των υδάτων αλλά εμφανίζονται πηγές στους πρόποδες. Άρα βράθρα υπάρχουν: απλά δεν τα έχουμε ανακαλύψει...

Το όνειρο εκείνο έγινε στη πορεία όνειρο και άλλων ανθρώπων. Πρώτα της Κατερίνας Μαλαμά. Έπειτα του Νίκου Πασπαλιάρη...

Αλλά τα όνειρα είναι για να πραγματοποιούνται...

2.Ευχαριστίες

* Το Μιχάλη Στύλλα, καταφυγιάρχη στο καταφύγιο Χρ. Κάκαλος χωρίς τη πολύτιμη βοήθεια του οποίου, αποστολή πολύ δύσκολα θα γινόταν. Βοήθεια που δεν περιορίστηκε στη φιλοξενία των σκηνών μας, την σίτιση μας και τη χρήση των εγκαταστάσεων του καταφυγίου αλλά επεκτάθηκε και σε πολύτιμες συμβουλές πριν και κατά τη διάρκεια της αποστολής....

* Το Νίκο Τσαβδάρη, πολυτάλαντο μάγειρα, αναρριχητή και υπό εκκόλαψη μαθηματικό ο οποίος κάνει την κουτάλα του Μαμαλάκη να τρίζει, τον Κρις Σάρμα να σκέφτεται να παρατήρει την αναρρίχηση και να ασχοληθεί με το πλέξιμο και όταν (θα) τελειώσει και με τη φυσικομαθηματική (ελπίζουμε ότι) θα κάνει το Αϊνστάιν να στριφογυρνά ανήσυχος...

* Το Σταύρο Αρσενικό, νεόφυτο γεωλόγο, και ελπίζουμε σε σύντομο χρόνο και σπηλαιολόγο, ο οποίος μας βοήθησε με τους γεωλογικούς χάρτες, τα πιθανά σημεία ύπαρξης σπηλαίων και βαράθρων και άλλα τέτοια επιστημονικά μυστήρια...

* Τη μαμά Ντάλτον (Δέσποινα Κουρουπάκη...) και τη μητέρα της, γιαγιά Ντακ (Ιουλία Κουρουπάκη) για την ανεπανάληπτη τροφοδοσία τους σε σύκα, καρύδια, άλλα ξηροκάρπια και φυτικά ρακέδες...

* Το γνωστό και μη εξαιρετέο Κώστα Αδαμόπουλο που μας έμαθε μεταξύ πολλών άλλων ότι αποστολή χωρίς αναφορά είναι σαν μην έγινε ποτέ...

* Το φίλο σπηλαιολόγο του ΣΕΛΑΣ Ανδρέα Θεοδωρόπουλο για την παραχώρηση μέρους των υλικών του ...

* Το φίλο σπηλαιολόγο του ΦΟΣ Νικόλαο Βολάκο για τα ηλεκτρονικά που μας δάνεισε (με την ευχή του χρόνου να 'ναι κι αυτός μαζί μας στα ψηλά...)

* Τη Σπηλαιοδιάσωση της ΣΟΕ για την ετοιμότητα της....

* Όλους όσους μας ευχήθηκαν καλή επιτυχία....

* Αλλά κυρίως όλους αυτούς που δεν μας την ευχήθηκαν (την επιτυχία...)

* Και πάνω από όλα, όλα τα μέλη και τους φίλους του συλλόγου μας, του ΦΟΣ, χωρίς τους οποίους τίποτε δεν θα γινόταν....

3. Η ταυτότητα της αποστολής «ΟΛΥΜΠΙΟΣ 2006»

Διοργανωτής: Ο σπηλαιολογικός σύλλογος ΦΟΣ (Φυσιολάτρες Ορειβάτες Σπηλαιολόγοι)

Υπεύθυνος Αποστολής: Ο συγγραφέας του παρόντος Δημήτρης Καραγιάννης, μέλος του ΦΟΣ και Ειδικός Γραμματέας της ΣΟΕ (2006)

Συμμετέχοντες:

1. Ο συγγραφέας του παρόντος
2. Η Κατερίνα Μαλαμά (Γενική Γραμματέας του Φ.Ο.Σ.)
3. Ο Νίκος Πασπαλιάρης
4. Ο Πέτρος Πασπαλιάρης.

Τόπος διεξαγωγής: Ο ορεινός όγκος του Ολύμπου και συγκεκριμένα η αλπική ζώνη του Ολύμπου που περικλείεται από τις κορυφές Πρ. Ηλίας, Στεφάνι, Μύτικας, Σκολιό και Άγιος Αντώνιος.

Η αποστολή ξεκίνησε από τη θέση Γκορτσιά και βάση μας ήταν το οροπέδιο των Μουσών και συγκεκριμένα το καταφύγιο Χρ. Κάκαλος.

Διάρκεια: Η αποστολή ξεκίνησε στις 8 Ιουλίου και τελείωσε στις 15 Ιουλίου 2006.

Χορηγοί: Κανείς...

4. Τα μέλη της αποστολής

Δημήτρης Καραγιάννης. Ο άνθρωπος «θα δούμε»!

Κατερίνα Μαλαμά. Η φωνή που μας προσγείωνε...

Νίκος Πασπαλιάρης. Στο πρόσωπο του δικαιώνονται όλα τα «κορόιδα» που αναλώνονται σαν εκπαιδευτές σε σχολές και σεμινάρια

Πέτρος Πασπαλιάρης. Η ήρεμη δύναμη....

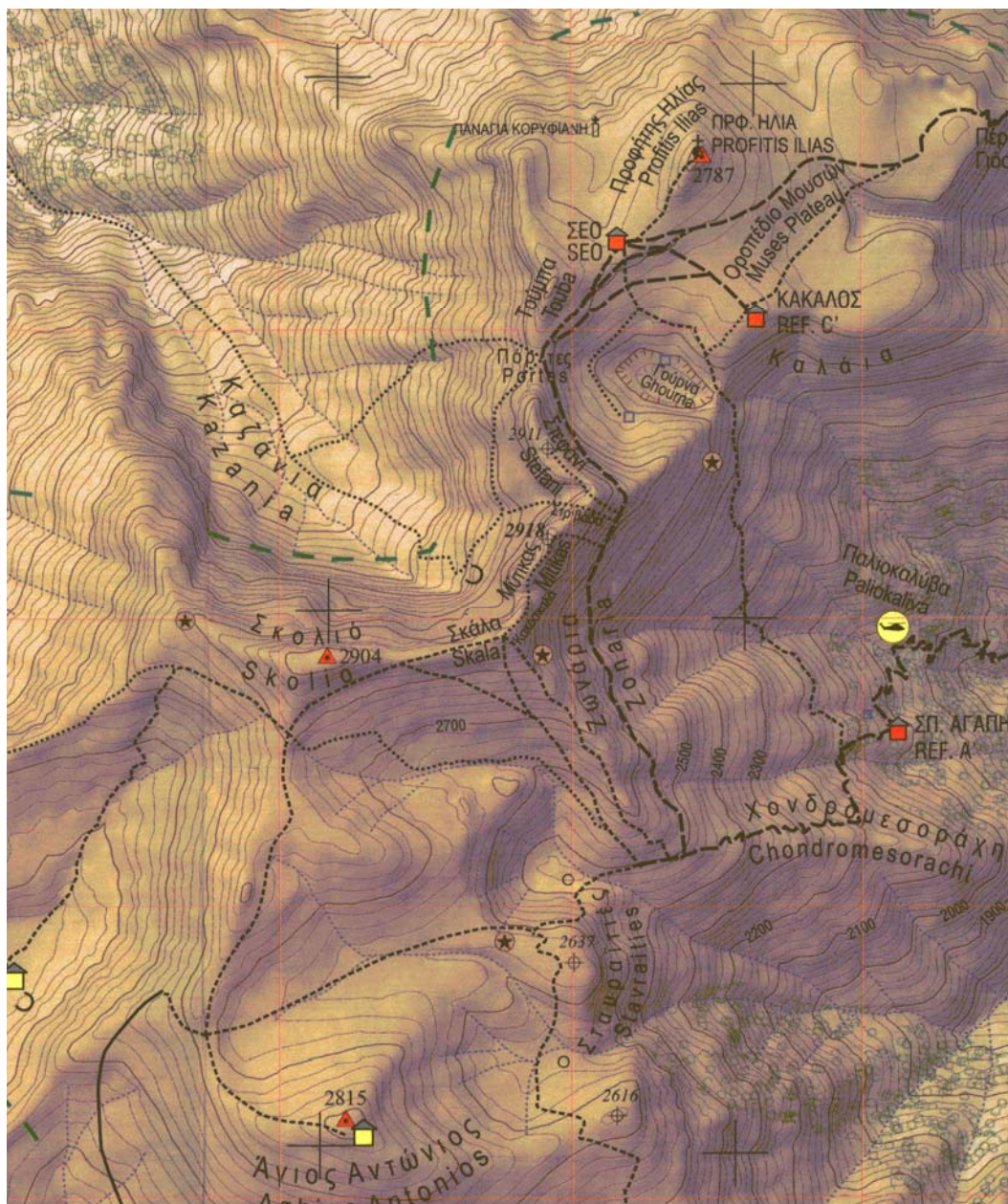
Προσκεκλημένοι σπηλαιολόγοι; Όλοι, αλλά κανένας άλλος δεν κατάφερε να έρθει....

5. Οι στόχοι μας

Η αποστολή «Όλυμπος 2006» ήταν η πρώτη αποστολή τέτοιας κλίμακας – σε ότι αφορά τη διάρκεια, το πεδίο, την υποστήριξη κτλ - που οργάνωνε ο Σύλλογος μας και ο συγγραφέας του παρόντος.

Οι στόχοι μας ήταν οι εξής:

Α. Εντοπισμός όλων των σπηλαίων και βαράθρων που αναφέρονται στην αλπική ζώνη του Ολύμπου (την περιοχή ανάμεσα στις κορυφές Προφήτης Ηλίας, Στεφάνι, Μύτικας, Σκολιό και Άγιος Αντώνιος, όπως έχουμε ήδη αναφέρει). Ως πηγή και πολύτιμο βοήθημα χρησιμοποιήσαμε το χάρτη «Κεντρικός Όλυμπος, 1: 25.000» από τη σειρά «Τοπο 25» των εκδόσεων Ανάβαση.

Β. Εντοπισμός των δύο σπηλαίων και βαράθρων που εντοπίστηκαν και εξερευνήθηκαν από το ΣΠΕΛΕΟ (υπεύθυνος ο Βαγγέλης Βρούτσης) στην αλπική ζώνη και λήψη ακριβών στιγμάτων.

Γ. Εντοπισμός νέων, άγνωστων βαράθρων στην Αλπική ζώνη βασισμένοι σε έρευνα πεδίου, με οδηγό: Ι. το γεωλογικό χάρτη και ΙΙ. πληροφορίες από φίλους ορειβάτες (κυρίως το Μιχάλη Στύλλα και το Νίκο Τσαβδάρη)

Δ. Εξερεύνηση, λήψη ακριβών στιγμάτων και φωτογράφιση όλων των παραπάνω - χαρτογράφηση των άγνωστων.

Ε. Ανάβαση στις ψηλές κορυφές του Ολύμπου.

Το σημαντικότερο μέρος των στόχων μας επιτεύχθηκε.

6. Οι δυσκολίες που συναντήσαμε **(αλλά περιμέναμε...)**

Οι δυσκολίες που συναντήσαμε εμείς και θα συναντήσουν οι μελλοντικές αποστολές στον Όλυμπο είναι:

Α. Το επικίνδυνο του πεδίου. Ο Όλυπος είναι ένα βουνό που δεν συγχωρεί λάθη. Η κίνηση περιορίζεται κυρίως στα σημασμένα μονοπάτια. Ένα γλίστρημα πολύ πιθανόν να οδηγήσει σε μια πτώση δεκάδων μέτρων (τουλάχιστον). Η κίνηση εκτός αυτών θέλει ιδιαίτερη προσοχή (ίσως γι' αυτό και δεν έχουν εντοπιστεί περισσότερα βάραθρα). Το σκηνικό συμπληρώνεται από τις λιθοπτώσεις και των ύπαρξη παγωμένου χιονιού σε πολλά σκιερά σημεία (χιονούρες)

Διάσχισης χιονούρας στον Όλυμπο

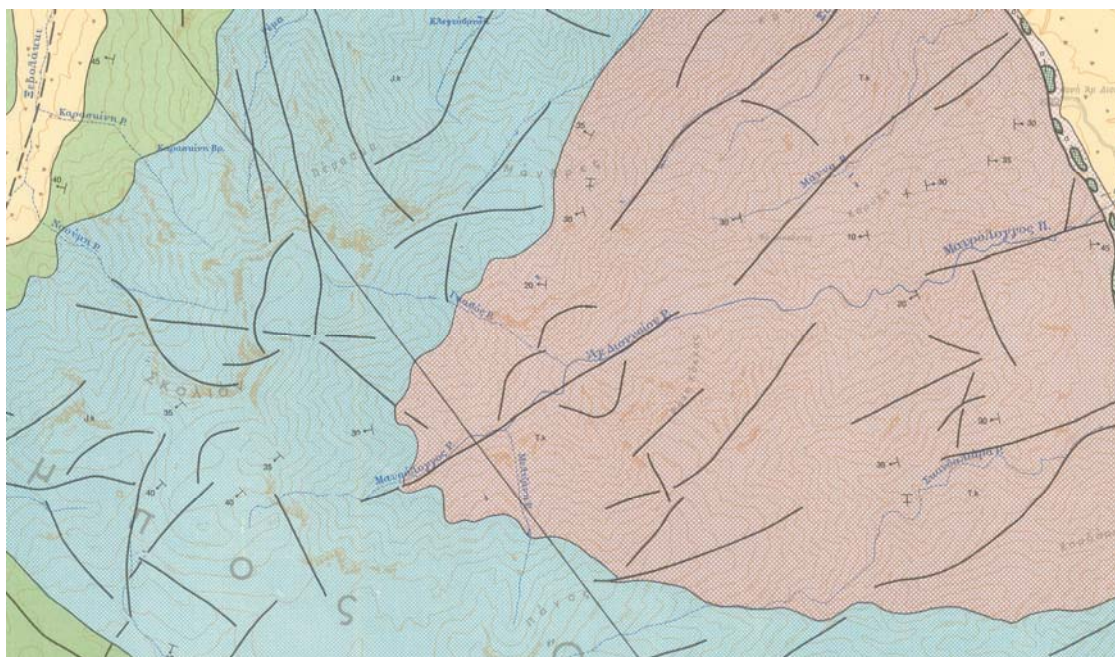
Β. Η δυσκολία προσέγγισης. Η προσέγγιση γίνεται αναγκαστικά με τον εξής τρόπο: με αυτοκίνητο μέχρι τα 1.100 μέτρα υψόμετρο και από κει και πέρα με τα πόδια έως τα 2.640 όπου και η βάση μας. Αυτό σημαίνει πως ο εξοπλισμός, το νερό και τα τρόφιμα πρέπει να προωθηθούν είτε από εμάς, είτε από μουλάρια.

Αυτό φυσικά σημαίνει πως ένα πιθανό ατύχημα εάν είναι μία φορά δύσκολο να αντιμετωπιστεί στην επιφάνεια του εδάφους, γίνεται πολλαπλά δύσκολο εάν το ατύχημα συμβεί σε ένα σπήλαιο ή βάραθρο και απαιτηθεί η επέμβαση της σπηλαιοδιάσωσης.

Γ. Το μεγάλο υψόμετρο μας προειδοποιεί για την αστάθεια του καιρού. Στις επτά μέρες παραμονής μας δεν είχαμε ήλιο για περισσότερο από μισή ώρα συνέχεια με εξαίρεση τη τελευταία μέρα.

7. Γεωμορφολογία – γεωλογία του Ολύμπου

Ο Όλυμπος, είναι το ψηλότερο βουνό της Ελλάδος. Στην Βαλκανική χερσόνησο έρχεται όμως δεύτερος, με πρώτη τη Ρίλα στη Βουλγαρία. Είναι ένας ορεινός όγκος σχεδόν κυκλικού σχήματος, με κύρια χαρακτηριστικά τις εκτεταμένες κορυφογραμμές και τις απότομες πλαγιές. Έχει έκταση περίπου 500 τ. χλμ., διάμετρο 25 χλμ. και περίμετρο 80 χλμ. Σχετικά μικρός σε έκταση αλλά συμπαγής και αδιάσπαστος, αρκετά βραχώδης, με οξείες κορυφές, εκτεταμένες ράχες - κορυφογραμμές και μεγάλες απότομες πλαγιές που κατακερματίζονται από βαθιές χαράδρες. Βρίσκεται στην ΒΑ πλευρά της Θεσσαλίας (τα 2/3 του Ολύμπου βρίσκονται μέσα στο όριο της επαρχίας Ελασσόνας) και στο ΝΔ άκρο της Κεντρικής Μακεδονίας και χωρίζεται σε δυο συγκροτήματα, τον Πάνω και Κάτω Όλυμπο με φυσικό σύνορο αυτών των δυο το ρέμα της Ζηλιάνας, που ξεκινάει από το χωριό Καρυνά και φτάνει ανατολικά ως την θάλασσα.

Δύο μεγάλες ρεματιές - χαράδρες, του Μαυρόλογγου - Αγίου Διονυσίου (Ενιπέας ποταμός) μήκους 13 χιλ. και του Μαυρατζά - Σπαρμού μήκους 10 χιλ. που ενώνονται σχεδόν στο οροπέδιο Μπάρα, σε υψόμετρο 2350 μ., χωρίζουν όλη την ψηλή περιοχή του Ολύμπου σε δύο μεγάλα ελλειψοειδή τμήματα, το Β - ΒΔ όπου και η ψηλότερη κορυφή Μύτικας με υψόμετρο τα 2917 μέτρα και το Ν - ΝΑ με ψηλότερη κορυφή τον Καλόγερο με υψόμετρο 2701.

Η πολύπλοκη γεωλογική ιστορία της περιοχής καταφαίνεται και από την γεωμορφολογία του Εθνικού Δρυμού και όλου του Ολύμπου: 52 κορυφές υψώνονται από τα 760 μ. (Παλιόκαστρο) μέχρι τα 2.917 του Μύτικα, μεγάλες ρεματιές και βαθιές χαράδρες (Μαυρόλογγος, Μακρύρεμα, Ξεροβάκκι κ.ά.) βαθιές αμφιθεατρικές κοιλάτες (Μικρά και Μεγάλα Καζάνια, Μικρή και Μεγάλη Γούρνα, Ντριστέλα).

Στη γεωλογική κατασκευή του Ολύμπου, που ανήκει στην γεωτεκτονική Πελαγονική ζώνη (που εκτείνεται από τα Σκόπια μέχρι τη Β. Εύβοια), συναντιούνται τα ακόλουθα πετρώματα: κρυσταλλοπαγείς σχιστόλιθοι (γνεύσιοι, μάρμαρα κ.α.), μεσοζωικά πετρώματα (ασβεστόλιθοι κ.α.), πετρώματα της σαρματίου βαθμίδας της μειόκαινης υποδιάπλασης και πλειστοκαινικά κροκαλοπαγή και ολόκαινα αποθέματα. Γενικά συναντούνται τα μεταμορφωσιγενή όπου προέρχονται από μεταμόρφωση ιζηματογενών σε κρυσταλλοσχιστόδη, αποτελούνται κυρίως από ασβεστόλιθους (δολομιτικούς και

ημικρυσταλλικούς), λίγους μαρμαρυγιακούς σχιστόλιθους και γνεύσιους (παραγνεύσιους). Επειδή τα διάφορα απολιθώματα που βρίσκονται μέσα στα κρυσταλλικά πετρώματα του βουνού έχουν χάσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, γιατί έχουν συγκρυσταλλωθεί, η ηλικία του Ολύμπου δε μπορεί να προσδιοριστεί με σχετική ακρίβεια.

Η ψηλή (που ενδιαφέρει εμάς), πάνω από τα 2.000 μέτρα περιοχή που ανήκει στο σχηματισμό «Μύτικα» είναι της Ιουρασικής Περιόδου (πριν από 195 με 141 εκατομμύρια χρόνια) και αποτελείται από δολομίτες, δολομιτικούς ασβεστόλιθους και κρυσταλλικούς ασβεστόλιθους.

Γενικά πρόκειται για σχετικά νέο βουνό, αφού η ηλικία των κυρίως πετρωμάτων του υπολογίζεται ότι δεν ξεπερνά τα 200.000.000 χρόνια. Πριν 200.000.000 χρόνια περίπου το μεγαλύτερο τμήμα της Ελλάδας -και της Μεσογείου- βρισκόταν στον πυθμένα μιας ρηχής θάλασσας, άπου αποτέθηκαν τα κύρια υλικά, από τα οποία αργότερα σχηματίστηκαν τα σημερινά πετρώματα. Τα διάφορα γεωλογικά γεγονότα που ακολούθησαν, προκάλεσαν την ανάδυση όλης της περιοχής και τον βυθό της Θάλασσας.

Πριν από 500.000 χρόνια οι παγετώνες κάλυψαν τον Όλυμπο και δημιούργησαν τα πλατώματα και τα κοιλάματα του βουνού. Με την άνοδο της θερμοκρασίας που ακολούθησε οι πάγοι έλιωσαν, και οι χείμαρροι που δημιουργήθηκαν παρέσυραν μεγάλες ποσότητες θρυμματισμένων πετρωμάτων στα χαμηλότερα σημεία σχηματίζοντας τα αλλουβιακά ριπίδια που απλώνονται σ' ολόκληρη την περιοχή από τους πρόποδες του βουνού μέχρι την θάλασσα (και εμποδίζουν εμάς στον εντοπισμό των εισόδων των βαράθρων...).

8. Υδρογεωλογία του Ολύμπου

Εξαιτίας της φύσης και της διάταξης των πετρωμάτων του κορυφαίου τμήματος του Ολύμπου (στρώματα δολομιτικού ασβεστόλιθου), δεν υπάρχουν πηγές πάνω από τα 2000 μ., γιατί τα νερά βροχές - χιόνια διαπερνούν τα πορώδη αυτά πετρώματα χωρίς να συγκρατούνται.

Στη Θέση Πριόνια, σε υψομ. 1.100, υπάρχουν οι πλούσιες πηγές του Ενιπέα ποταμού, που λίγο μετά την εμφάνισή τους στην επιφάνεια σχηματίζουν μικρό καταρράκτη και λιμνούλα. Ο Ενιπέας είναι και ο μοναδικός ποταμός διαρκούς ροής. Κατά κανόνα νερό διατηρούν και τα μικρά ρέματα του Παπά, Αράπη, Ορλιά και της Αγίας Κόρης. Τα υπόλοιπα σχηματίζουν περιοδικούς χείμαρρους, μετά από βροχές και από το λιώσιμο του χιονιού, κατά το τέλος του χειμώνα και την άνοιξη.

Καταρράκτης στο ρέμα του Ορλιά

Λίμνες δεν υπάρχουν στον Όλυμπο, εκτός από τρεις μικρές λούτσες περιοδικές λιμνούλες, μία ανώνυμη μεταξύ Καλόγερου και Φράγκου Αλώνι υψόμ. 2530, τη Ντριστέλα μεταξύ Πύργου και Διακόπη υψόμ. 2350 και τη Μπάρα νότια της Πέτρας υψόμ. 680

8. Το κλίμα του Ολύμπου

Δεν είναι εύκολο ούτε θεμιτό να δοθεί σε μια σπηλαιολογική αναφορά μία ολοκληρωμένη εικόνα του κλίματος που επικρατεί σε όλη την περιοχή του Ολύμπου, γιατί είναι τόσο μεγάλες οι διακυμάνσεις στα διάφορα μετεωρολογικά φαινόμενα, λόγω των μεγάλων υψομετρικών διαφορών που υπάρχουν. Άρα η αναφορά μας θα έχει χαρακτήρα μιας σύντομης και γενικής περιγραφής. Για το λόγο αυτό, δίνονται παρακάτω ορισμένες μόνο πληροφορίες για τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν, και αυτές αποκλειστικά στην ψηλή, αλπική, πάνω από τα 2000 μ., περιοχή του Ολύμπου.

«Καλοκαιρινό» τοπίο του Ολύμπου...

Σε γενικές γραμμές, το κλίμα στη χαμηλή, γύρω από τους πρόποδες του Ολύμπου, περιοχή είναι τυπικά μεσογειακό, δηλαδή θερμό και ξηρό το καλοκαίρι και ψυχρό και υγρό το χειμώνα. Οι βόρειες και οι ανατολικές πλευρές του βουνού, που είναι κοντά στη Θάλασσα, δέχονται περισσότερες βροχές απ' ό,τι οι νότιες και οι δυτικές, με αποτέλεσμα να έχουν πολύ πλουσιότερη βλάστηση.

Θερμοκρασία

Είναι τόσο πολλοί οι παράγοντες που επηρεάζουν και διαμορφώνουν τη θερμοκρασία στο κορυφαίο τμήμα του Ολύμπου, ώστε κάθε προσπάθεια γενίκευσης είναι επικίνδυνη. Η θερμοκρασία στο κάθε σημείο εξαρτάται από το εάν αυτό είναι στον ήλιο ή στη σκιά, εάν είναι υπήνεμο ή το κτυπάει ο άνεμος και ακόμα εάν είναι μεσημέρι, απόγευμα ή ξημερώματα κ.λπ. Έχουν παρατηρηθεί διαφορές θερμοκρασίας 8-10° Κελσίου την ίδια ώρα και σε απόσταση μόνο λίγων μέτρων. Για το λόγο αυτό αναφέρονται μόνο ορισμένες μέσες τιμές θερμοκρασιών, για μια έστω μικρή προσέγγιση των συνθηκών που επικρατούν στον Όλυμπο.

Η μέση θερμοκρασία κυμαίνεται τους καλοκαιρινούς μήνες μεταξύ 0° C και +20° C (μέση + 10° C) και τους χειμερινούς μήνες μεταξύ -20° C και + 10° C (μέση -5° C). Βέβαια έχουν

παρατηρηθεί και θερμοκρασίες -5°C το καλοκαίρι και -26°C ή ίσως και χαμηλότερα το χειμώνα, αλλά αυτές είναι ακραίες περιπτώσεις. Οι θερμοκρασίες του χειμώνα δε θεωρούνται υπερβολικά χαμηλές, αν ληφθεί υπόψη και το μεγάλο υψόμετρο, γιατί τέτοιες θερμοκρασίες σημειώνονται και σε πολλές πόλεις της Β. Ελλάδας. Στον Όλυμπο όμως είναι αισθητές γιατί είναι μεγάλης διάρκειας.

Η σκηνή μας μετά από μια σύντομη καλοκαιρινή καταιγίδα στον Όλυμπο

Γενικά, πιο ζεστός μήνας είναι ο Αύγουστος και πιο ψυχρός ο Φεβρουάριος, η δε θερμοκρασία πέφτει περίπου μισό βαθμό ή και περισσότερο κάθε 100 μ. υψομετρική διαφορά.

Βροχές

Τα μέσα ετήσια βροχομετρικά ύψη που έχουν μετρηθεί στον Όλυμπο είναι: στον Άγιο Αντώνιο 170 εκ., στα Πριόνια 149 εκ., στο Σταυρό 135 εκ. και στις Βρυσοπούλες 110 εκ. (για σύγκριση στη Θεσσαλονίκη καταγράφονται ενδεικτικά 47 εκ. και στην Αθήνα 40 εκ.).

Από τα ετήσια αυτά βροχομετρικά ύψη, η μισή περίπου ποσότητα σημειώνεται το καλοκαίρι σαν βροχή και χαλάζι και η υπόλοιπη το χειμώνα σαν χιόνι. Αυτό συμβαίνει γιατί το καλοκαίρι σημειώνονται ραγδαίες βροχές που συνοδεύονται συνήθως από χαλάζι και κεραυνούς και δίνουν έτσι μεγάλα ποσά βροχής. Οι βροχές αυτές του καλοκαιριού είναι αρκετά συχνές, έχουν τη μορφή καταιγίδας, κρατούν 2-3 ώρες και συνήθως εκδηλώνονται τις πρώτες μεταμεσημβρινές ώρες.

Χιόνια

Ο Όλυπος είναι καλυμμένος από χιόνια περίπου 7 μήνες το χρόνο, συνήθως από Νοέμβριο μέχρι και Μάιο. Το ύψος του χιονιού ποικίλλει, από μερικά εκατοστά μέχρι 2 μ. περίπου, ανάλογα με τον προσανατολισμό και τη μορφολογία του κάθε σημείου. Σε ορισμένα μέρη που οι σφοδροί άνεμοι συσσωρεύουν το χιόνι, το πάχος του μπορεί να φθάσει τα 8-10 μ.

Χιονοπτώσεις γίνονται σε όλη τη διάρκεια του χειμώνα και κυρίως τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο. Καλοκαιρινές χιονοπτώσεις γίνονται περίπου δύο, συνήθως βράδυ, είναι μικρής διάρκειας και το χιονόστρωμα που σχηματίζεται ποικίλλει από ελαφρή πούδρα μέχρι 3-5 εκ. και δεν κρατάει παραπάνω από μία ημέρα. Τους καλοκαιρινούς μήνες υπάρχει, σχεδόν πάντα, αρκετό χιόνι, με τη μορφή παγετώνων, σε δύο χαράδρες κοντά στο καταφύγιο Σπ. Αγαπητός και στο βάθος των Μ. Καζανιών, και ακόμα στη Γούρνα του Στεφανιού, στον πυθμένα των ψηλών βράθρων, σε χιονότρυπες και σε μερικά ακόμη σκιερά καρστικά ρήγματα ή βυθίσματα.

Άνεμοι

Ο άνεμος στον Όλυμπο είναι σχεδόν καθημερινό φαινόμενο και λίγες είναι οι περιπτώσεις απόλυτης νηνεμίας, σχεδόν πάντα υπάρχει ένα ελαφρό αεράκι ακόμα και στην πιο μεγάλη καλοκαιρία.

Το καλοκαίρι έχουν σημειωθεί αρκετές φορές άνεμοι που ξεπερνούν τα όρια της θύελλας. Συχνά έχουν μετρηθεί ταχύτητες ανέμου που φθάνουν τα 110 χιλ. την ώρα, μια φορά δε μετρήθηκαν 170 χιλ. την ώρα. Το χειμώνα οι άνεμοι είναι σφοδρότεροι, μεγαλύτερης διάρκειας και συνήθως συνοδεύονται με χιονόπτωση. Έτσι δημιουργούνται ισχυρές χιονοθύελλες, συνοδευόμενες από ομίχλη και πολύ χαμηλές θερμοκρασίες.

9. Η γλωρίδα και πανίδα του Ολύμπου

Η έντονη ποικιλότητα του ανάγλυφου, ο διαφορετικός προσανατολισμός των πλαγιών και η θέση τους σε σχέση με την θάλασσα επηρεάζουν κατά τόπους το κλίμα του Ολύμπου με αποτέλεσμα να επικρατούν τοπικές συνθήκες μικροκλίματος που σε συνδυασμό με το γεωλογικό υπόβαθρο και το έδαφος, ευνοούν την ανάπτυξη ιδιαίτερων τύπων βλάστησης και χαρακτηριστικών βιοτόπων αντίστοιχα.

Δείγμα από τη γλωρίδα του Ολύμπου...

Η μεγάλη υψομετρική διαφορά, από το επίπεδο της θάλασσας μέχρι τα 2.917μ. και η μικρή απόσταση από την θάλασσα (μόλις 20 χλμ. σε ευθεία γραμμή χωρίζουν το Μύτικα από το Αιγαίο) δημιουργούν χαρακτηριστικούς τύπους βλάστησης με πολλές ιδιαιτερότητες.

Υπάρχουν γενικά τέσσερις διαδοχικές ζώνες βλάστησης χωρίς σαφή όρια μεταξύ τους, με πολλές όμως αλληλοδιεισδύσεις και ανακατατάξεις, που οφείλονται στην ποικιλία του ανάγλυφου και του μικροκλίματος.

Στα χαμηλότερα, από υψόμετρο περίπου 300 και μέχρι τα 500 μ., είναι η ζώνη των αειφύλλων σκληρόφυλλων (μακκία) με συνηθέστερα είδη την αριά (*Quercus ilex*), την γλιστροκουμαριά (*Arbutus adrachnae*), το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), την ήμερη κουμαριά (*Arbutus unedo*), το φυλίκι (*Phillyrea media*), τον κέδρο (*Juniperus oxycedrus*) κ.ά.

Υπάρχουν επίσης ορισμένα χαρακτηριστικά φυλλοβόλα είδη: ο μελιός (*Fraxinus ornus*), το τρίλοβο σφενδάμι (*Acer monspessulanum*), η κουτσουπιά (*Cercis siliquastrum*), η κοκκορεβιθιά (*Pistacia terebinthus*).

Από τα 600 έως τα 1700 μ. εκτείνεται η ζώνη των δασών οξιάς - ελάτης και ορεινών κωνοφόρων, όπου κυρίαρχο είδος βλάστησης είναι η μαύρη πεύκη (*Pinus nigra* var. *Pallasiana*), και σχηματίζει συμπαγείς συστάδες. Σε μικρές ομάδες και λόχμες εμφανίζονται η

υβριδογενής ελάτη (*Abies hybridogenus*), η οξυά (*Fagus moesiaca*), σποραδικά η φτελιά (*Ulmus glabra*), η αγριοκερασιά (*Prunus cerasifera*), ο ίταμος (*Taxus baccata*), η λεπτοκαρυά (*Coryllus avellana*), η κρανιά (*Cornus mas*) και μια σημαντική ποικιλία από ποώδη φυτά. Τα φαράγγια και οι ρεματιές καλύπτονται από πλατάνια (*Platanus orientalis*), ιτιές (*Salix cinerea*) μαύρο σκλήθρο και παράχθια βλάστηση.

Μετά την ζώνη αυτή και από υψόμετρο 1.400 μ. εμφανίζεται η ζώνη των ψυχρόβιων κωνοφόρων με το χαρακτηριστικά και σπάνιο είδος πεύκου, το ρόμπολο (*Pinus heldreichii*), που αντικαθιστά βαθμιαία την μαύρη πεύκη και δημιουργεί αμιγές δάσος σχεδόν μέχρι τα 2.000 μ. Η περιοχή που αναπτύσσεται το ρόμπολο είναι συνήθως ξηρή και οι πλαγιές πετρώδεις. Η βλάστηση που αναπτύσσεται στην περιοχή αυτή είναι προσαρμοσμένη στις ειδικές τοπικές συνθήκες και αντιπροσωπεύεται από χαρακτηριστικούς θάμνους, αγρωστώδη, χασμόφυτα κ.ά., ενώ η χλωρίδα περιλαμβάνει πολλά ενδημικά είδη των Βαλκανίων.

Αγριόγιδες στο Προφήτη Ηλία, πάνω από το οροπέδιο των Μουσών...

Πάνω από το δασικό όριο, πέρα από τα 2.500 μ. και μέχρι τις κορυφές, ένα μωσαϊκό από αλπικά οικοσυστήματα διαδέχεται τη ζώνη του ρόμπολου ανάλογα με το ανάγλυφο, την κλίση και τον προσανατολισμό του εδάφους. Στα λιβάδια, στους βράχους και στις απότομες πλαγιές ζουν μερικά από τα ωραιότερα ελληνικά αγριολούλουδα και τα περισσότερα ενδημικά φυτά του Ολύμπου.

Τα περισσότερα από αυτά που βρίσκονται σε χαμηλό υψόμετρο είναι τα συνηθισμένα μεσογειακά και κεντροευρωπαϊκά είδη. Το είδος *Janakaea heldreichii*, φυτικό λείψανο από την εποχή των παγετώνων, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους επιστήμονες. Στην γυμνή από δέντρα αλπική ζώνη υπάρχουν πάνω από 150 είδη φυτών. Από αυτά τα μισά βρίσκονται μόνο στην Βαλκανική χερσόνησο και τα 23 μόνο στον Όλυμπο και Πουθενά αλλού.

Η πανίδα του Ολύμπου, που δεν έχει μελετηθεί συστηματικά μέχρι σήμερα, περιλαμβάνει σημαντική ποικιλία ειδών. Έχουν καταγραφεί 32 είδη θηλαστικών; στα οποία περιλαμβάνονται το αγριοκάτσικο (*Rupicapra rupicapra*), το ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*), το αγριογούρουνο (*Sus scrofa*), η αγριόγατα (*Felis sylvestris*), το κουνάβι (*Martes foina*), η αλεπού (*Vulpes vulpes*), ο σκίουρος (*Sciurus vulgaris*) κ.ά. Έχουν εντοπιστεί επίσης 108 είδη πτηνών, πολλά από τα οποία, ιδιαίτερα τα αρπακτικά, είναι σπάνια και προστατεύονται αυστηρά από διεθνείς συμβάσεις.

Υπάρχουν ακόμα τα συνηθισμένα ερπετά του ελληνικού χώρου (φίδια, χελώνες, σαύρες κ.λπ.) και ορισμένα αμφίβια στα ρέματα και τις εποχιακές λίμνες, καθώς και μια μεγάλη ποικιλία εντόμων, κυρίως πεταλούδες, για τις οποίες ο Όλυμπος φημίζεται.

10. Το καθεστώς προστασίας του Ολύμπου

Υπάρχουν τρία καθεστώτα προστασίας του Ολύμπου:

1. Ο Όλυμπος σύμφωνα με το Β.Δ.9-6-1938 (Φ.Ε.Κ. 248 Α/38) ανακηρύχθηκε Εθνικός Δρυμός - ο πρώτος που έγινε στη χώρα μας, και από τους παλαιότερους στον κόσμο - και περιλαμβάνει το ένα δέκατο (1/10) του ορεινού όγκου του (περίπου 44,5 τ.χλμ. επί συνόλου 500 τ. χλμ.)
2. Στις 15-12-1981 κηρύχθηκε "Απόθεμα της Βιόσφαιρας" από την Unesco, υπό την εποπτεία του ΟΗΕ. Η κήρυξή του κρίθηκε αναγκαία για την προστασία και τη διαφύλαξη του ευαίσθητου φυσικού του περιβάλλοντος.
3. Το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης "Natura 2000" (Φύση 2000).

Επίσης όλη η περιοχή του Ολύμπου έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού, σύμφωνα με την απόφαση 21159/939 από 18-06-1987 (Φ.Ε.Κ. 317 Β/87), ως αρχαιολογικός και ιστορικός χώρος που έχει άμεση σχέση με την ιστορία του Ελληνισμού.

11. Το ιστορικό τοπίο του Ολύμπου

Πάνω στον κύριο όγκο του Ολύμπου έχουν βρεθεί και αναφερθεί από παλιούς εξερευνητές και ορειβάτες, εκατοντάδες μεγάλες συμμετρικές κεραμικές πλάκες διαστάσεων περίπου 30 χ 40 χ 3 εκ., οι οποίες ήταν στρωμένες σε μερικές κορυφές με τη μορφή κυκλικών δαπέδων σχεδόν ίδιες πλάκες υπάρχουν στον αρχαιολογικό χώρο του Δίου. Υπολείμματα των κεραμιδιών αυτών, λίγα μεγάλα κομμάτια και πολλά θραύσματα, βρίσκονται ακόμα και σήμερα στις κορυφές Πάγος, Καλόγερος, Φράγκου Αλώνι, Μεταμόρφωση, Κακάβρακος, Πύργος και Διακόπτης.

Τα σημαντικότερα αρχαιολογικά ευρήματα στον Όλυμπο ήρθαν τυχαία στο φως το 1961 κατά τις εκσκαφές που έγιναν στην κορυφή Άγιος Αντώνιος υψόμ. 2817, για την εγκατάσταση Μετεωροσκοπείου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα βρέθηκαν αντικείμενα λατρείας και αρχαιολογικά στοιχεία από το ιερό του Ολυμπίου Διός.

Συγκεκριμένα, βρέθηκαν 14 λίθινες και μαρμάρινες πλάκες με επιγραφές όπως "ΔΙ ΟΛΥΜΠΩ ΙΕΡΗΤΕΥΟΝΤΟΣ ΟΝΤΟΣ" και αρκετά χρυσά και χάλκινα νομίσματα.

Ο Όλυμπος με τα δάση και τις πλαγιές του, υπήρξε καταφύγιο και ορμητήριο κλεφτών, επαναστατών και ανταρτών. Είναι το μοναδικό βουνό της Ελλάδας που ταυτίστηκε τόσο πολύ με το ελεύθερο πνεύμα, τη λεβεντιά και την περηφάνια των Ελλήνων, όπως μαρτυρούν με τόση χάρη και μελωδία, πολλά από τα δημοτικά τραγούδια της Πατρίδας μας.

Αλλά και αργότερα η Ιστορία στάθηκε πολυτάραχη στον Όλυμπο. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας το βουνό υπήρξε κρησφύγετο και ορμητήριο διασήμων κλεφτών και αρματολών. Στα νεώτερα χρόνια, μετά το 1900, έδρασαν εδώ ληστές. Κατά την εισβολή των Γερμανών το 1941 ο ελληνικός στρατός μαζί με μονάδες Νεοζηλανδών και Αυστραλών έδωσαν σημαντικές μάχες. Αμέσως μετά φώλιασε εδώ η Εθνική Αντίσταση.

12. Το χρονικό της αποστολής

Προετοιμασία: η μισή επιτυχία μιας αποστολής...

Από πολύ νωρίς φροντίσαμε να προμηθευτούμε γεωλογικό χάρτη του Ολύμπου ΙΓΜΕ Φύλλο Κονταριώτισσα 1:50000 τον οποίο μελετήσαμε με τη βοήθεια του Σταύρου Αρσενικού φοιτητή επί πτυχίω της Γεωλογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Σταύρος μας επιβεβαίωσε τα σημεία που πιθανόν να μας έδιναν βάραθρα και σπήλαια. Ταυτόχρονα αναζητήσαμε πληροφορίες από άλλους σπηλαιολόγους, ορειβάτες και πεζοπόρους που καταγράφουν δράση στον Όλυμπο. Επίσης σημαντική βοήθεια μας προσέφερε η έρευνα στο διαδίκτυο (η πλέον σημαντική είναι η ιστοσελίδα www.oreivatin.gr) και η άντληση πληροφοριών από τη βιβλιογραφία (το σημαντικότερο κατά το γράφοντα βιβλίο είναι το «Όλυμπος» του κου Νίκου Νέζη, έκδοση της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ορειβασίας και Αναρρίχησης και της Ανάβασης).

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σπηλαιολόγοι στην εξερεύνηση του Ολύμπου είναι η δυσκολία προσέγγισης και η έλλειψη νερού στην αλπική ζώνη. Για τη θεραπεία του προβλήματος αυτού πήραμε τις εξής αποφάσεις:

*Είτε τα φάμε, είτε τα πιούμε, είτε τα χρησιμοποιήσουμε,
πρέπει οπωσδήποτε να τα κουβαλήσουμε...*

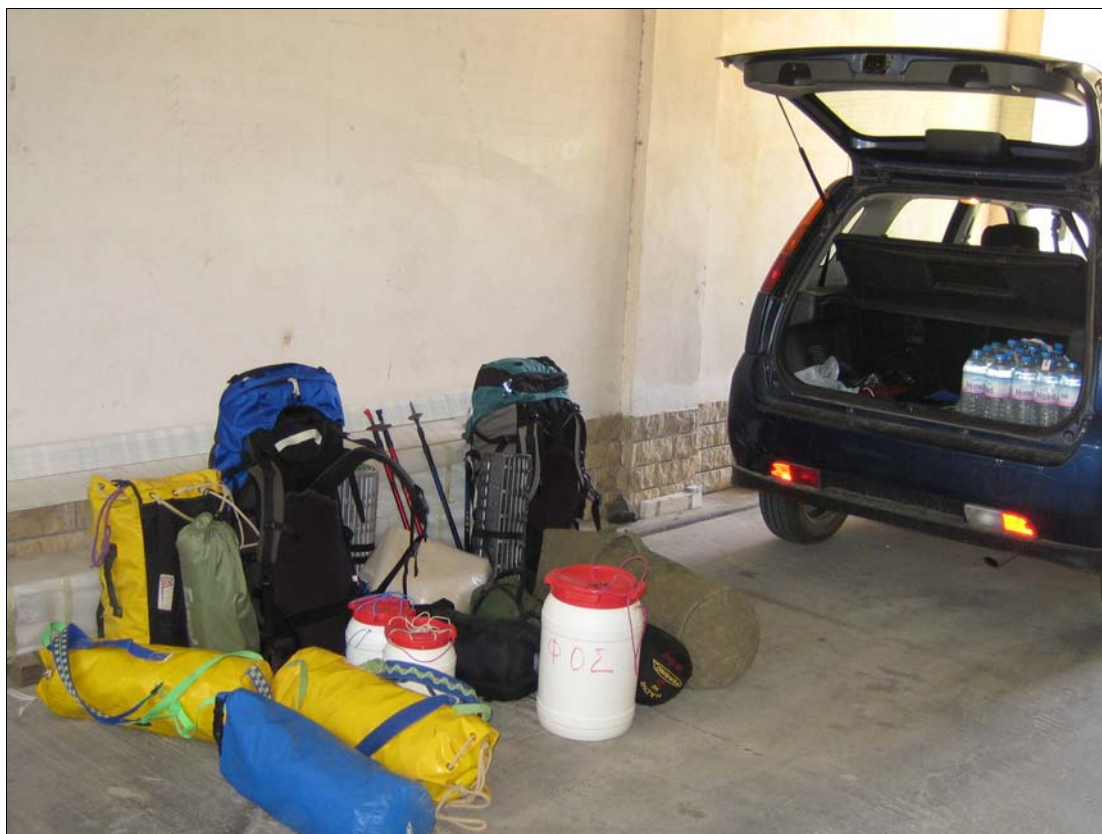
A. Η διαμονή μας θα γινόταν σε σκηνές. Ο λόγος ήταν καθαρά οικονομικός. Από την άλλη μας επέβαλε να μεταφέρουμε μία τεχνική (άρα σχετικά βαριά σκηνή) ανά δύο άτομα, υποστρώματα και τεχνικούς υπνόσακους ανά άτομο.

B. Η σίτιση μας θα γινόταν στο καταφύγιο. Θεωρήσαμε πως η μεταφορά σκευών, πρώτων υλών κλπ θα ήταν υπερβολικό βάρος ενώ λόγω του ολιγομελούς της αποστολής θα συνέτεινε

στην κόπωση μας, κυρίως την ψυχολογική (μετά από μια δύσκολη κουραστική μέρα θα έπρεπε να προετοιμάσουμε φαγητό: απελπισία...)

Γ. Αντίθετα αποφασίσαμε να μεταφέρουμε το φαγητό που θα καταναλώναμε στο πρωινό, θα παίρναμε μαζί μας κατά τη διάρκεια της ημέρας και γενικά θα καταναλώναμε εκτός καταφυγίου. Για το σκοπό αυτό μεταφέραμε 20 κρουασάν, 8 τσουρεκάκια, 30 παστέλια αμυγδάλου, 60 μπάρες δημητριακών, ξηρούς καρπούς, αποξηραμένα φρούτα και 2 κιλά ρακί...

Δ. Το μεγάλο λάθος που κάναμε ήταν πως υπολογίσαμε 3 λίτρα νερού/ άτομο/ ημέρα. Αυτό μας έδινε 3 λίτρα X 4 άτομα X 7 ημέρες 84 λίτρα νερό ή αλλιώς 56 μπουκάλια του 1.5 λίτρου νερό. Υπολογίζοντας και άλλους δύο σπηλαιολόγους (που τελικά δεν κατάφεραν να έρθουν) το νερό που ανεβάσαμε ήταν 92 λίτρα νερό... Τελικά λόγω καιρικών συνθηκών η κατανάλωση περιορίστηκε σε 1.5 με 2 λίτρα νερό ημερησίως οπότε στο τέλος αφήσαμε τα περισσότερα από αυτά τα νερά στο καταφύγιο... Συν τοις άλλοις το κόστος του εμφιαλωμένου νερού στο καταφύγιο είναι 2 ευρώ/ μπουκάλι 1.5 λίτρου.

Το Ignis δικαιώνει τους σχεδιαστές του...

Ε. Σε ό,τι αφορά τα καθαρά σπηλαιολογικά υπολογίσαμε πως πέρα από τα ατομικά μας υλικά (κράνη, φακούς, ζώνες, υλικά ανάβασης – κατάβασης κτλ) θα μας χρειαζόταν: ηλεκτρικό τρυπάνι μπαταρίας με το φορτιστή του, άφθονοι ιμάντες, 23 πλακέτες, 20 βύσματα, 10 караμπίνер απλά και 10 караμπίνер ασφαλείας, μια σειρά καρυδάκια, 6 σχισμόκαρφα, υλικά διάσωσης, χαρτογραφικά, τέσσερα walkie talkie, ένα palm top, δύο GPS, μπαταρίες, χημικά φώτα κτλ. Ακόμη μεταφέραμε 50 μέτρα σκοινί 8 χιλιοστών και 60 μέτρα σκοινί 9 χιλιοστών.

Όλα αυτά φυσικά και δεν μπορούσαμε να τα προωθήσουμε μόνοι μας. Ο Μιχάλης Στύλας μας έδωσε το τηλέφωνο του κυρίου Τάκη, ιδιοκτήτη μουλαριών στον Όλυμπο από τον οποίο

«νοικιάσαμε» δύο μουλάρια για να μας μεταφέρουν τα 156 κιλά νερού και υλικών από τη διασταύρωση της Γκορτσιάς έως το καταφύγιο Χρ. Κάκαλος. Το κόστος ήταν σχετικά μικρό (μάλλον μας έκαναν καλύτερη τιμή...)

Ημέρα πρώτη: Σάββατο 8 Ιουλίου 2006

Ο Νίκος και Πέτρος Πασπαλιάρης φτάνουν στον Όλυμπο. Η αναχώρησή τους από την Αθήνα έχει γίνει την προηγούμενη μέρα όπου φορτώνουν το Ignis με το σύνολο των υλικών. Διανυκτερεύουν δίπλα σε μια πηγή στον δρόμο που οδηγεί στα Πριόνια. Πρωί πρωί συναντώνται με τον βοηθό του κου Τάκη, φορτώνουν τα δύο μουλάρια και ξεκινούν κατά πάνω...

Κάποτε, πέρα από τους αστεϊσμούς πρέπει να αναλογιστούμε για τη συμβολή του μουλαριού στην Ελληνική σπηλαιολογία...

Όποιος δεν έχει κάνει τη διαδρομή αυτή έχει χάσει: το τοπίο δεν είναι μόνο μοναδικής ομορφιάς: είναι εναλλασσόμενης μοναδικής ομορφιάς! Επίσης συναντάς το σύνολο της χλωρίδας του Ολύμπου ενώ στο τέλος κινείσαι πάνω σε μια κόψη που από τη μια μεριά βλέπεις το φαράγγι του Ενιπέα και από την άλλη το ρέμα του Ορλιά. Τέλος περνάς ένα μικρό τεχνικό κομμάτι, το πέρασμα του Γιόσου, και καταλήγεις στο καταπράσινο τέτοια εποχή οροπέδιο των Μουσών. Λίγο πριν όμως η θέα προς τις ψηλές κορυφές είναι μοναδική. Εδώ

και δύο χρόνια όμως έχει γίνει διάνοιξη ενός μονοπατιού και το πέρασμα του Γιώσου μπορεί να παρακαμφθεί....

Στη πορεία αυτή ο Νίκος και ο Πέτρος συναντώνται με έναν άλλο βοηθό του «μουλαρά» μας, του κου Τάκη, που συνοδεύει ένα μουλάρι από πάνω (το οροπέδιο των Μουσών) προς τη Γκορτσιά. Ο Νίκος βλέπει το φορτίο να είναι ένα κλειστό bivas και αστεειεύομενος ρωτά το οδηγό εάν κουβαλάει κάποιο πτώμα. Η απάντηση είναι καταφατική...

Πρόκειται για τη σωρό ενός 14χρονου αγοριού που επιχειρώντας ανάβαση στο Μύτικα από το ομώνυμο λούκι μαζί με τον πατέρα του χάνει την ισορροπία του, γλιστράει και σκοτώνεται. Μία υπενθύμιση σε όλους – και πρώτα από σε μας τους τέσσερις – ότι το βουνό των Θεών δεν αστειεύεται...

Η άφιξη της δυάδας Νίκου - Πέτρου γίνεται αργά το μεσημέρι (χρειάστηκαν περίπου οκτώ χαλαρές ώρες για την ανάβαση αφού ακολουθούσαν αργό και σταθερό ρυθμό.) και το μόνο που προλαβαίνουν να κάνουν είναι το στήσιμο της σκηνής τους και η τακτοποίηση των υλικών.

Εν τω μεταξύ οι έτεροι της παρέας, ο Δημήτρης (Καραγιάννης, δηλαδή ο υπογράφων) και η Κατερίνα (Μαλαμά) είναι κολλημένοι στο Γαλαξίδι... Ο προγραμματισμός τους περιελάμβανε τη παράδοση των τέκνων τους Σταματίας – Άρτεμις και Νικολάου –Φοίβου σε παιδική κατασκήνωση στο Γαλαξίδι. Τελικά οι υπεύθυνοι της κατασκήνωσης μας αποκλείουν κάθε τέτοια πιθανότητα , οπότε η «γονική μας άδεια» θα ξεκινήσει από την Κυριακή το μεσημέρι... Μέχρι τότε θα απολαμβάνουμε τη θάλασσα του Γαλαξιδίου...

Ημέρα δεύτερη: Κυριακή 9 Ιουλίου 2006

Η Κυριακή γίνεται αναγκαστικά μέρα ξεκούρασης για το Νίκο και Πέτρο και η μόνη τους δράση είναι η ανάβαση στη κορυφή Προφήτης Ηλίας (2.787 μ.)

Η κορυφή Προφήτης Ηλίας και το ξωκλήσι της

Ο Δημήτρης και η Κατερίνα περιμένουν μέχρι το μεσημέρι, όπου «παραδίδουν» τα τέκνα τους στη κατασκήνωση και ξεκινούν αμέσως για τον Όλυμπο. Αφού τακτοποιήσουμε και τα τελευταία υλικά και ρυθμίσουμε το θέμα με τα αυτοκίνητα, αργά το απόγευμα ξεκινάμε για πάνω... Φυσικά έχουμε προβλέψει πως δεν θα προλάβουμε να φτάσουμε την ίδια μέρα μέχρι το οροπέδιο, οπότε διανυκτερεύουμε όπως όπως σε ένα στενό πατάρι που σχηματίζεται από ένα καχεκτικό δεντράκι... Δεν παραπονιόμαστε όμως: το φεγγάρι μας αποζημιώνει...

Ημέρα Τρίτη: Δευτέρα 10 Ιουλίου 2006

Επιτέλους δράση! Μαζί με τη Κατερίνα ξυπνάμε πολύ νωρίς και φτάνουμε στο οροπέδιο πριν ο Πέτρος και ο Νίκος ξυπνήσουν καλά καλά. Αφού πάρουμε όλοι μαζί πρωινό συζητώντας για τους στόχους της ημέρας, ξεχωρίζουμε τα υλικά και ξεκινάμε...

Η ομάδα εν πλήρη απαρτία και πανέτοιμη βγάζει την καθιερωμένη φωτογραφία

Πρώτος μας στόχος το βάραθρο Χιονότρυπα πάνω από το κοφτό μονοπάτι που συνδέει το καταφύγιο Γ. Ζολώτας και με το καταφύγιο Χρ. Κάκαλος, λίγο πριν τη μεγάλη γούρνα του Στεφανιού. Η πρόσβαση γίνεται πάνω από το δεύτερο ζωνάρι και είναι «σχετικά» εκτεθειμένη. Το στίγμα του βαράθρου είναι: 40 05 316 N 22 21 923E WGS84 και το υψόμετρο 2567 μ. και διαστάσεις της εισόδου είναι 6X4 μ. Με σχετική προσοχή φτάνουμε στο στόχο μας για να εισπράξουμε τη πρώτη απογοήτευση. Το βάραθρο είναι γεμάτο χιόνι...

Στην επιστροφή τσεκάρουμε τη μεγάλη Γούρνα, χωρίς να περιμένουμε και πολλά πράγματα αφού η παγετωνική προέλευση της σημαίνει πλήθος από κωρύμματα που θα έχουν κλείσει κάθε πιθανό άνοιγμα.

Πλέον κινούμαστε με κατεύθυνση προς το καταφύγιο του ΣΕΟ. Ζητάμε πληροφορίες για σπήλαια και βάραθρα στη περιοχή και μας προσδιορίζετε η θέση ενός σπηλαιοβαράθρου ΒΔ του καταφυγίου του ΣΕΟ. Το στίγμα του βαράθρου είναι 40 05 879N 22 21 447E WGS84. Το υψόμετρο είναι 2707μ και οι διαστάσεις της εισόδου 0,6x0,6μ.

Το βάραθρο Χιονότρυπα από το καταφύγιο Χρ. Κάκαλος

Το βάραθρο Χιονότρυπα από κοντά

Ο Νίκος ελέγχει για πιθανές συνέχειες

Η χιονούρα στη Μεγάλη Γούρνα.

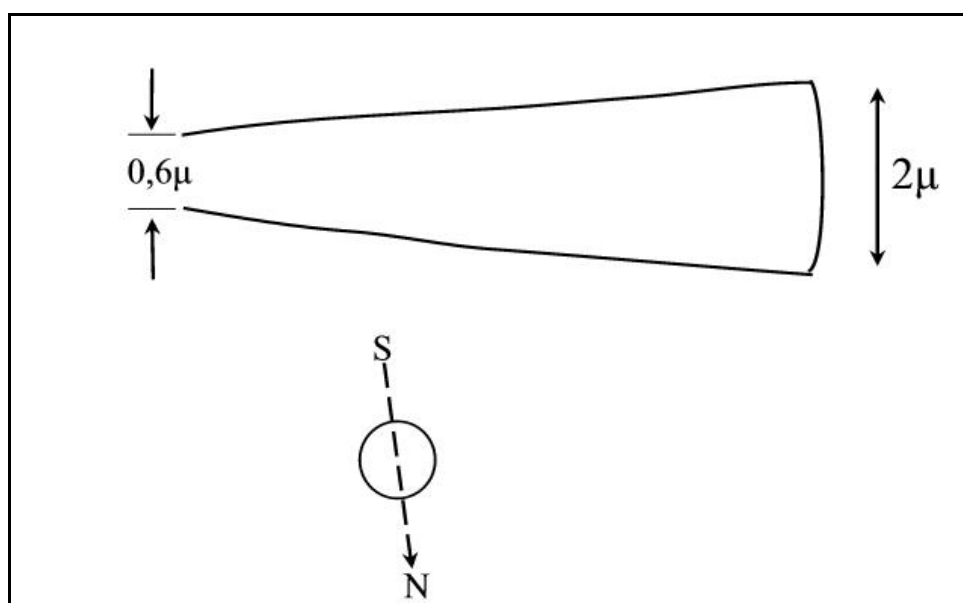
Η Κατερίνα ετοιμάζεται να κατέβει σε ανώνυμη σπηλιά. Βλ του καταφυγίου του ΣΕΟ

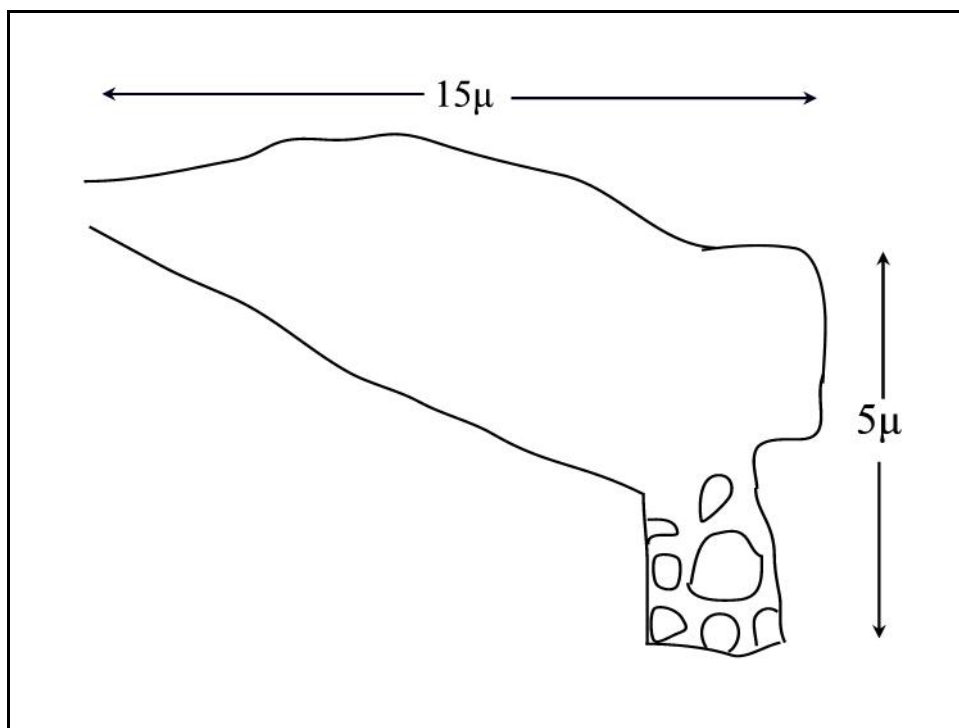
Ο Δημήτρης στα γνωστά...

Η Κατερίνα μέσα στο σπήλαιο ψάχνει πιθανές συνέχειες

Η κάτοψη του σπηλαίου

Η εκτεταμένη τομή του σπηλαίου

Το σπηλαιοβάραθρο έχει επισκεφτεί και ο Βαγγέλης Βρούτσης (ΣΠΕΛΕΟ) παλαιότερα. Δυστυχώς είναι σχετικά μικρό, δεν απαιτείται χρήση σκοινιού και είναι γεμάτο σκουπίδια... Δεν εμφανίζει διάκοσμο, ενώ παρατηρείται και γυψοποίηση. Τώρα πως γίνεται ορειβάτες, άνθρωποι με οικολογική υποτίθεται συνείδηση να χρησιμοποιούν ένα σπήλαιο ως χωματερή είναι ένα θέμα που θα έπρεπε να απασχολήσει σοβαρά τους φορείς που ασχολούνται με την εκπαίδευση των ελλήνων ορειβατών...

Η Τρίτη ημέρα μας στον Όλυμπο τελειώνει με την ανάβαση του Δημήτρη και της Κατερίνας στο Προφήτη Ηλία.

Ημέρα Τέταρτη: Τρίτη 11 Ιουλίου 2006

Είμαστε ήδη τέσσερις μέρες στον Όλυμπο ως αποστολή και δεν έχουμε ανοικτό καιρό παραπάνω από 30 λεπτά συνολικά ανά μέρα. Συνήθως ο καιρός στον Όλυμπο χαλάει μετά το μεσημέρι όταν θερμές αέριες μάζες από το Θερμαϊκό αναγκάζονται να ανέβουν απότομα ψηλά και σχηματίζουν σύννεφα. Αυτά «συνήθως». Φυσικά ο καιρός δεν μας απογοητεύει: απλά κάνει δυσκολότερο το έργο μας (δεν μπορείς να «σαρώσεις» από μακριά οπτικά μια περιοχή, πρέπει να «πέσεις» πάνω στο σπήλαιο ή το βάραθρο και η κίνηση στα μονοπάτια δυσκολεύει. Πέρα από όλα αυτά ο κλειστός καιρός χαλάει (γενικά) και τη διάθεση. Φυσικά αυτά συμβαίνουν σε όλους τους άλλους όμως όχι σε μας!

Η απόφαση μας είναι να ανέβουμε στις κορυφές Σκολιό (2.904 μ.) και Άγιο Αντώνιο (2.815 μ.) και να εντοπίσουμε τα βάραθρα που υπάρχουν στην περιοχή.

Η κίνηση προς το Σκολιό είναι επίπονη και σχετικά μακριά αφού πρέπει να διασχίσουμε τα Ζωνάρια, να ανέβουμε τη Σκάλα, και να προσεγγίσουμε το Σκολιό από τα δυτικά.

Μια ομαδική φωτογραφία στα Ζωνάρια. Στο βάθος το ομώνυμο βάραθρο.

Η Κατερίνα, ο Δημήτρης και ο Νίκος στη Σκάλα: δεξιά Μύτικας, αριστερά Σκολιό...

Ο Δημήτρης στο Σκολιό

Ένα βάραθρο στη Μεγάλη Γούρνα από ψηλά.

Ο Νίκος και ο Πέτρος ψάχνουν για τα βράθρα ανατολικά του Σκολιού

Η Κατερίνα γεμάτη ενθουσιασμό στη κορυφή Άγιο Αντώνιο

Το βάραθρο στις Σταυροϊτιές από κοντά.

Και από πολύ κοντά.... Το ενδιαφέρον είναι πως η προς τα μέσα πλευρά της χιονούρας έχει λιώσει περισσότερο

Το βάραθρο στην κόψη του Σκολιού

*Η μεγάλη χιονούρα των Ζωναριών από ψηλά.
Το βάραθρο που εντόπισε ο Νίκος και ο Πέτρος είναι στα δεξιά*

Μετά η ομάδα θα χωριστεί και ο Πέτρος με το Νίκο θα κινηθούν ανατολικά προς δύο βάραθρα – ένα που σημειώνεται στο χάρτη και ένα άλλο για το οποίο έχουμε απλές περιγραφές – ενώ ο Δημήτρης και η Κατερίνα θα ανέβουν στον Άγιο Αντόνιο και θα εντοπίσουν το βάραθρο στις Σταυροϊτιές, ΒΑ της κορφής Άγιος Αντώνιος.

Οι στόχοι μας αυτοί επιτυγχάνονται πλήρως: όλοι μαζί ανεβαίνουμε στο Σκολιό και αμέσως μετά χωρίζουμε, αφού πρώτα καθορίσουμε ώρα επικοινωνίας. Έχουμε ένα μόνο χάρτη και μετά από λίγο ο Νίκος και ο Πέτρος Διαπιστώνουν το μεγάλο πρόβλημα της έλλειψης χάρτη και με τη βοήθεια του walkie talkie η ομάδα μας επανασυνδέεται. Προσωρινά βέβαια αφού ο Νίκος και ο Πέτρος φωτογραφίζουν το χάρτη και αποχωρούν.

Ο υπογράφων (Δημήτρης) και η Κατερίνα βρίσκονται μετά από μια ώρα περίπου στην κορυφή Άγιος Αντώνιος. Αφού μελετήσουμε για λίγο από ψηλά τις Βρυσοπούλες και τη Μεγάλη Λάκα ξεκινάμε για κάτω με κατεύθυνση τις Σταυροϊτιές. Εντοπίζουμε παρόλη την ομίχλη το βάραθρο που θέλαμε. Η απόκλιση του από το χάρτη της Ανάβασης είναι 100 περίπου μέτρα και δέχεται τα χιόνια που λειώνουν στη λεκάνη Σκολιό και Άγιος Αντώνιος. Αρα δέχεται ΠΟΛΛΑ νερά! Το ακριβές του στίγμα είναι 40 04 410N 22 21 480E WGS84. Δυστυχώς για μας και αυτό το βάραθρο είναι γεμάτο χιόνι. Το καλό είναι πως το χιόνι είναι περισσότερο λειωμένο προς την μέσα μεριά, άρα υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να βρούμε δίοδο προς τα κάτω. Το υψόμετρο είναι 2618 μ και οι διαστάσεις της εισόδου 10X10 μ.

Εν τω μεταξύ ο Νίκος και ο Πέτρος έχουν βρει το βάραθρο που είχε σημειωμένο ο χάρτης (με απόκλιση περίπου 200 μέτρα) στο Σκολιό. Το βάραθρο είναι (τι πρωτότυπο...) κλεισμένο με χιόνι και βρίσκεται πάνω στην κόψη του Σκολιού που βλέπει προς τα Καζάνια με στίγμα 40 04 945N 22 20 786E WGS84. Το υψόμετρο του είναι 2810 μ. και οι διαστάσεις της εισόδου 10X5 μ. Λόγο των ασαφών περιγραφών και της ομίχλης, ο εντοπισμός του δεύτερου βάραθρου δεν ήταν εφικτός. Έτσι ο Πέτρος και ο Νίκος κατευθύνονται πίσω προς το Σκολιό και μετά ανεβαίνουν προς τη Κακόσκαλα για να κατέβουν προς τα Ζωνάρια και να εντοπίσουν τη πρόσβαση στο σπήλαιο (που αποδεικνύεται σπηλαιοβάραθρο...) των Ζωναριών.

Ταυτόχρονα οι έτεροι δύο της παρέας (Δημήτρης – Κατερίνα) αρχίζουν να ανηφορίζουν τα Ζωνάρια και κάποια στιγμή οι δύο ομάδες αποκαθιστούν επαφή και συναντώνται. Ανταλλάσσουν απόψεις για τη (γενικά) πετυχημένη μέρα και κατευθυνόμαστε όλοι μαζί προς το καταφύγιο... Απόψε όχι μόνο η παρέα του ΦΟΣ αλλά και ο Μιχάλης Στύλας και ο Νίκος Τσαβδάρης θα φάμε γίδα βραστή από τα χεράκια της κας Ευγενίας στο καταφύγιο του ΣΕΟ... Σοφή απόφαση... το δείπνο αποδεικνύεται εξαιρετικό συνοδευόμενο από γλυκό κόκκινο κρασί...

Ημέρα πέμπτη: Τετάρτη 12 Ιουλίου 2006

Η Τετάρτη βρίσκει την ομάδα λίγον τι κουρασμένη. Άλλωστε η εμπειρία έχει δείξει ότι η κατανομή του χρόνου μιας αποστολής ως εξής: μία μέρα δράσης, μία μέρα ήπιας δουλειάς, μία μέρα ξεκούρασης είναι ιδανική. Ο καιρός συνεχίζει να είναι χάλια και έτσι κανένας δεν έχει όρεξη να βγει από τη σκηνή του.

Αντίθετα συμπληρώνουμε τις μπαταρίες μας με έναν άνετο ύπνο και ένα καλό πρωινό. Κατόπιν ακολουθούν άλλες βαριές δουλειές όπως η τακτοποίηση υλικών, η σοβαρή συζήτηση, τα κουτσομπολιά, τα επιτραπέζια παιχνίδια. Και έπειτα ξανά ύπνος....Όπως είναι φυσικό ξυπνάμε κάπου το μεσημέρι και αρχίζουμε να ...βαριόμαστε. Σε ένα μικρό άνοιγμα του καιρού λοιπόν αποφασίζουμε μια γρήγορη ανάβαση στο Μύτικα από το ομώνυμο λούκι. Τα υλικά που θα πάρουμε τα ελάχιστα, νερό, μερικοί ξηροί καρποί, φαρμακείο: μοναδική παραχώρηση στην ασφάλεια το 50μετρο (αφού δεν έχουμε και άλλο) στατικό σκοινί, μερικοί μάντες, καρύδια και μερικά απλά καραμπίνερ.

Η παρέα μας σκαρφαλώνει προς το Μύτικα από το λούκι.

Το βράθρο των Ζωναριών ή Κορακοσπηλιά

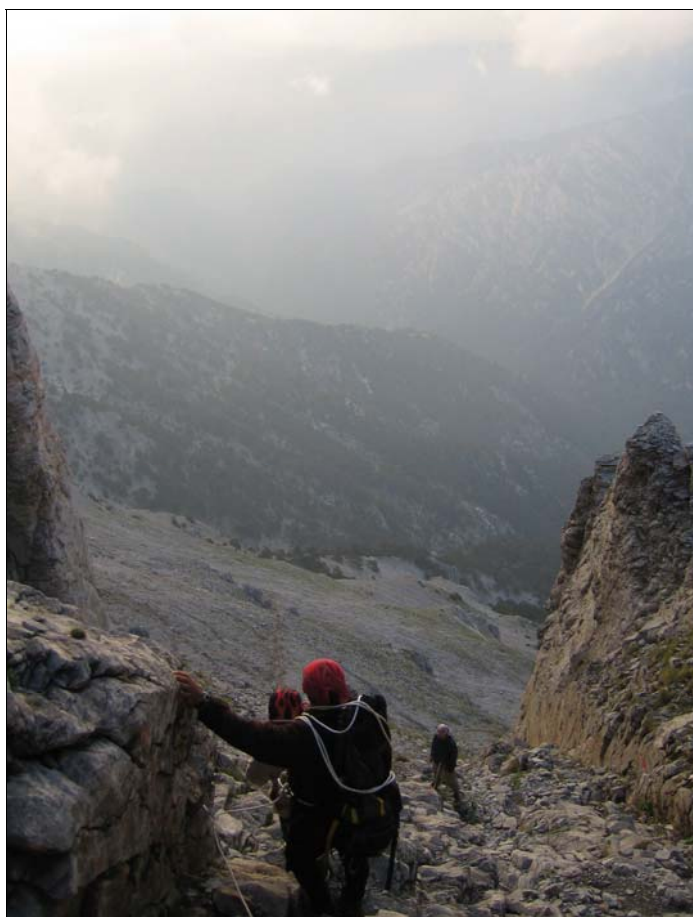

Η Κατερίνα, ο Νίκος, ο Δημήτρης (πάνω) και ο Πέτρος (κάτω) στη κορυφή.

Μετά από 30 λοιπόν λεπτά περίπου βρισκόμαστε στη βάση του Μύτικα και ατενίζουμε από τη βάση την ψηλότερη κορυφή της Ελλάδος. Ατενίζουμε βέβαια κατ' ευφημισμό αφού η ομίχλη έχει επανέλθει δριμύτερη και έχει περιορίσει την ορατότητα στιγμές στιγμές σε λιγότερα από 3 μέτρα! Η ομάδα μας για λόγους ασφαλείας αρχίζει να ανεβαίνει με τον ένα πολύ κοντά στον άλλο. Πρώτος ανεβαίνει ο Νίκος, μετά η Κατερίνα, ύστερα ο Δημήτρης και τελευταίος ο Πέτρος. Η ομάδα δεν αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα και μετά από 45 λεπτά έχουμε καλύψει τα 200 περίπου μέτρα που μας χωρίζουν από τη κορυφή. Πρώτος ο Νίκος ακουμπάει το κολωνάκι. Για το Πέτρο και τη Κατερίνα είναι η πρώτη φορά που βρίσκονται στην ψηλότερη κορυφή της Ελλάδας. Η ώρα είναι 19:05. Κανονικά τώρα, εάν υπήρχαν καλές καιρικές συνθήκες, και πόσο μάλλον ιδανικές καιρικές συνθήκες θα μπορούσαμε να δούμε από τη Ρίλα στη Βουλγαρία μέχρι το Ταΰγετο στην νότια Πελοπόννησο.

Εμείς πάντως δεν βλέπουμε τίποτε... Και στον Αρδηττό να ήμασταν, το ίδιο θα μας έκανε από άποψη θέας. Υπό αυτές τις συνθήκες (υγρασία – άρα γλιστερά βράχια, ομίχλη – που περιορίζει την ορατότητα προς τα πάνω εκμηδενίζοντας το χρόνο αντίδρασης μας, και κακή ψυχολογία – από τους προηγούμενους αντικειμενικούς κινδύνους) το σκοινάκι αποδεικνύεται αναγκαίο μέτρο ασφαλείας. Αποφασίζουμε λοιπόν να κατέβουμε δεμένοι με ταυτόχρονη κίνηση και ενδιάμεσες ασφάλειες. Πρώτος κατεβαίνει ο Νίκος που βάζει τις ασφάλειες, ακολουθεί η Κατερίνα, εν συνεχεία ο Δημήτρης που εφαρμόζει τοπική ασφάλιση όπου χρειάζεται και ο Πέτρος μαζεύει τα υλικά.

Για ακόμη μια φορά αποδεικνύεται πως το βουνό είναι καλό μαζί μας, αλλά όχι ΠΟΛΥ καλό... Μόλις φτάνουμε στο μονοπάτι αρχίζει να βρέχει... Πριν προλάβουμε να κάνουμε

Όλοι μαζί ξεκινάμε τη κατάβαση με το καιρό να κλείνει

Η καταιγίδα μας πλησιάζει, είναι επικίνδυνη αλλά και πανέμορφη...

200 μέτρα η βροχή έχει μετατραπεί σε κανονική καταιγίδα με χιονοχάλαζο και το χειρότερο: άφθονους κεραυνούς...

Εκτιμούμε στα γρήγορα πως είναι καλύτερο να μην είμαστε όλοι μαζί συγκεντρωμένοι και άρα εκτεθειμένοι στους κεραυνούς, αλλά αν είναι να την πατήσει, να την πατήσει ένας από μας. Ο υπογράφων παίρνει λοιπόν τα μέταλλα από όλους, βγάζει fleece και jacket και τρέχοντας κατευθύνεται προς την ασφάλεια του καταφυγίου. Ευτυχώς και προφανώς – για να τα γράφω αυτά τώρα – δεν συμβαίνει τίποτε και μετά από λίγο βρίσκομαι στην ασφάλεια του καταφυγίου. Μετά από λίγο φτάνει και η υπόλοιπη ομάδα – Νίκος, Πέτρος και Κατερίνα – και όλοι μαζί μπορούμε να χαλαρώσουμε και να απολαύσουμε τη - μικρή - επιτυχία μας...

Ημέρα Έκτη: Πέμπτη 13 Ιουλίου 2006

Το πρόγραμμα μας προβλέπει γι' αυτή τη μέρα κατάβαση στο βάραθρο των Ζωναριών από το Νίκο, τη Κατερίνα και το Δημήτρη, ενώ ο Πέτρος θα ψάξει ένα άλλο βάραθρο για το οποίο έχουμε κάποιες πληροφορίες από τους φίλους μας στο καταφύγιο. Η ακριβής θέση του βαράθρου των Ζωναριών έχει εντοπιστεί ήδη από το Νίκο και το Πέτρο από προχθές και είναι 40 04 954N 22 21 635E WGS84, από το σημείο που αρχίζει η αναρρίχηση με αζιμούθιο 205°. Για να προσεγγίσουμε το βάραθρο χρειάζεται μια μικρή αναρρίχηση γι' αυτό και δανειζόμαστε ένα δυναμικό σκοινί από το Μιχάλη Στύλα και ξεκινάμε.

Ρύθμιση των walkie talkie κάτω από το βάραθρο

Φτάνοντας κάτω από το βάραθρο η ομάδα χωρίζει όπως έχουμε προγραμματίσει. Επειδή δεν έχουμε καμιά πληροφορία ούτε για το βάθος του σπηλαιίου (μια τρύπα βλέπουμε μόνο..) η Κατερίνα δεν ντύνεται αφού περιμένει να δει πρώτα αν αξίζει να ντυθεί, οπότε το έργο πέφτει στους στιβαρούς αντρικούς μας ώμους. Φοράμε λοιπόν ζώνες, κράνη κλπ και ο Νίκος ξεκινά να ανεβαίνει ασφαλιζόμενος από το Δημήτρη σέρνοντας και ένα στατικό σκοινί. Ο

μεγαλύτερος κίνδυνος είναι η σαθρότητα των πετρωμάτων και ο ασφαλιστής (Δημήτρης) κινδυνεύει περισσότερο από τον ασφαλιζόμενο, παρόλο το κράνος...

Ο Δημήτρης και ο Νίκος ετοιμάζονται για την αναρρίχηση

Μόλις ο Νίκος φτάνει πάνω γεμάτος χαρά μας ενημερώνει πως πρόκειται για βάραθρο το οποίο δεν έχει χιόνι!!! Η χαρά μας είναι μεγάλη! Επιτέλους θα χρησιμοποιήσουμε τα υλικά μας και θα κατεβούμε βάραθρο!!! Τελικά δεν τα κουβαλήσαμε άδικα από την Αθήνα!!!

Ο Νίκος προβληματίζεται όμως για το που θα αρματώσει αφού τα πάντα είναι σαθρά. Αρματώνει πρόχειρα με αναρριχητική μεθοδολογία, η Κατερίνα εν τω μεταξύ έχει ντυθεί και ξεκινά προωθώντας υλικά. Μόλις φτάνει πάνω ο Νίκος βάζει δύο βύσματα κι επιτέλους έχουμε δυο καλές ασφάλειες. Κατόπιν ξεκινώ και εγώ. Το υψόμετρο είναι 2700 μ.

Η είσοδος του βαράθρου είναι αρκετά μεγάλη 3x10 μέτρα, με μια τεράστια πέτρα σφηνωμένη στη μέση της. Το βάραθρο δείχνει αρκετά βαθύ (30 μέτρα). Το τρυπάνι ενοχλεί τους μόνιμους κατοίκους του βαράθρου: ενός ζευγαριού από κοράκια, τα οποία φωνάζουν συνεχώς και τριγυρνάνε πάνω από τα κεφάλια μας. Εμπνευσμένοι από αυτό το γεγονός, ονομάσαμε το βάραθρο “Κορακοσπηλιά”. Ο Νίκος τελειώνει με τις πρώτες ασφάλειες και γλιστρά προς τα κάτω. Λίγο χαμηλότερα βάζει τη πρώτη αλλαγή και ύστερα ακόμη μία. Ακολουθεί η Κατερίνα και τελευταίος ο Δημήτρης. Λίγο πριν το τελείωμα (3 – 4 μέτρα) ο Νίκος αναγκάζεται να ενώσει το δεύτερο σκοινί: το βάραθρο είναι τελικά 45 μέτρα. Στο τέλος υπάρχει χιονούρα και μια μεγάλη αίθουσα διαστάσεων 20 X 10 μέτρα περίπου. Στη συνέχεια της υπάρχει δύο απολήξεις μικρότερων διαστάσεων. Το σπηλαιοβάραθρο δεν έχει καθόλου διάκοσμο αλλά έχει πολλά νερά, δείγμα ότι οι καρστικές διαδικασίες είναι πολύ έντονες. Η θερμοκρασία εντός του σπηλαίου είναι 0° C.

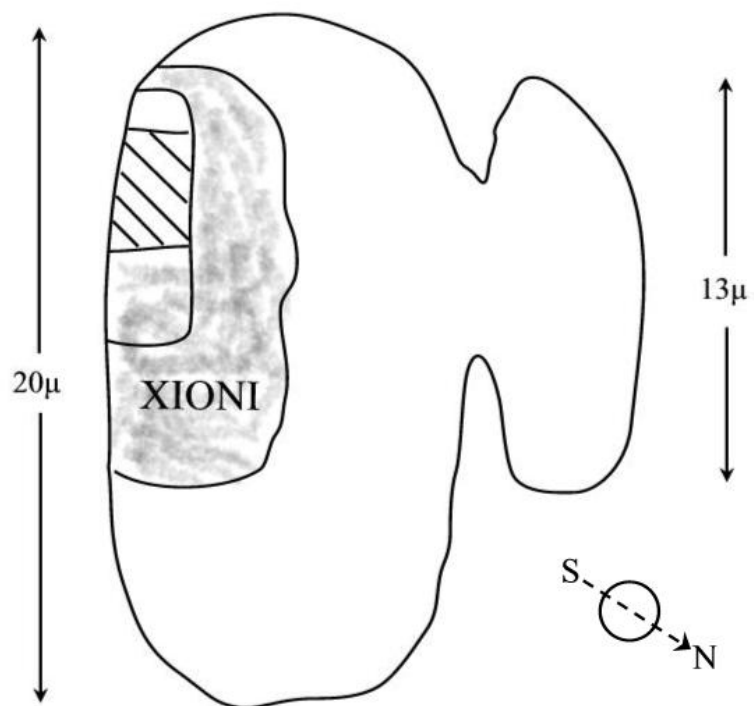
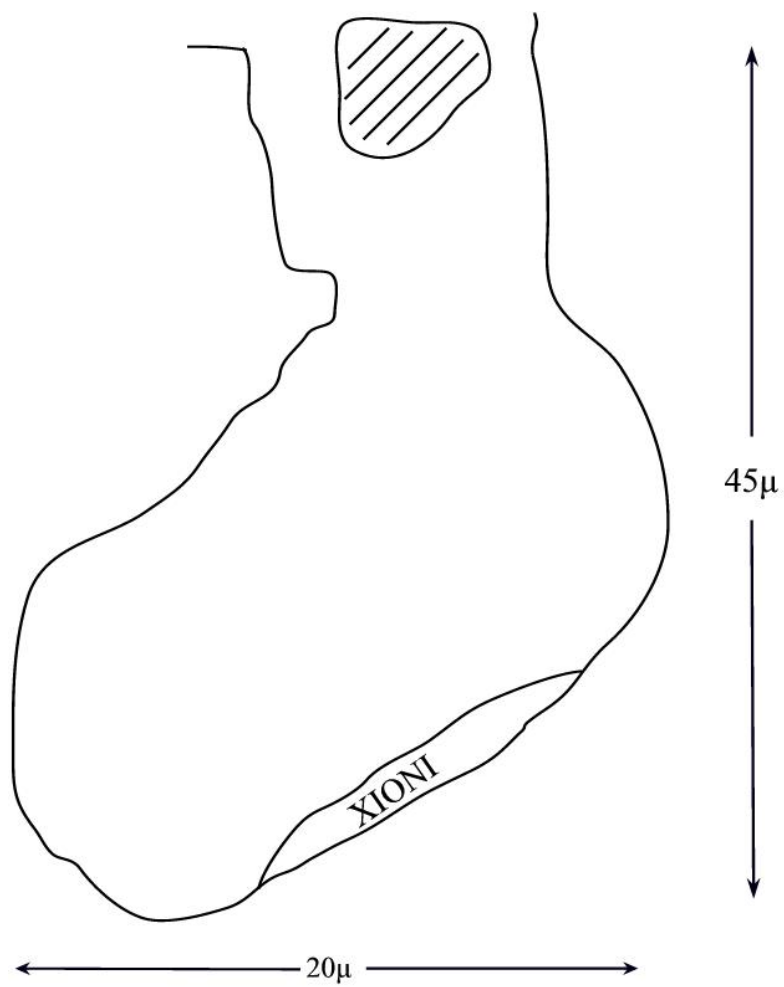

Ο Νίκος σκαρφαλώνει

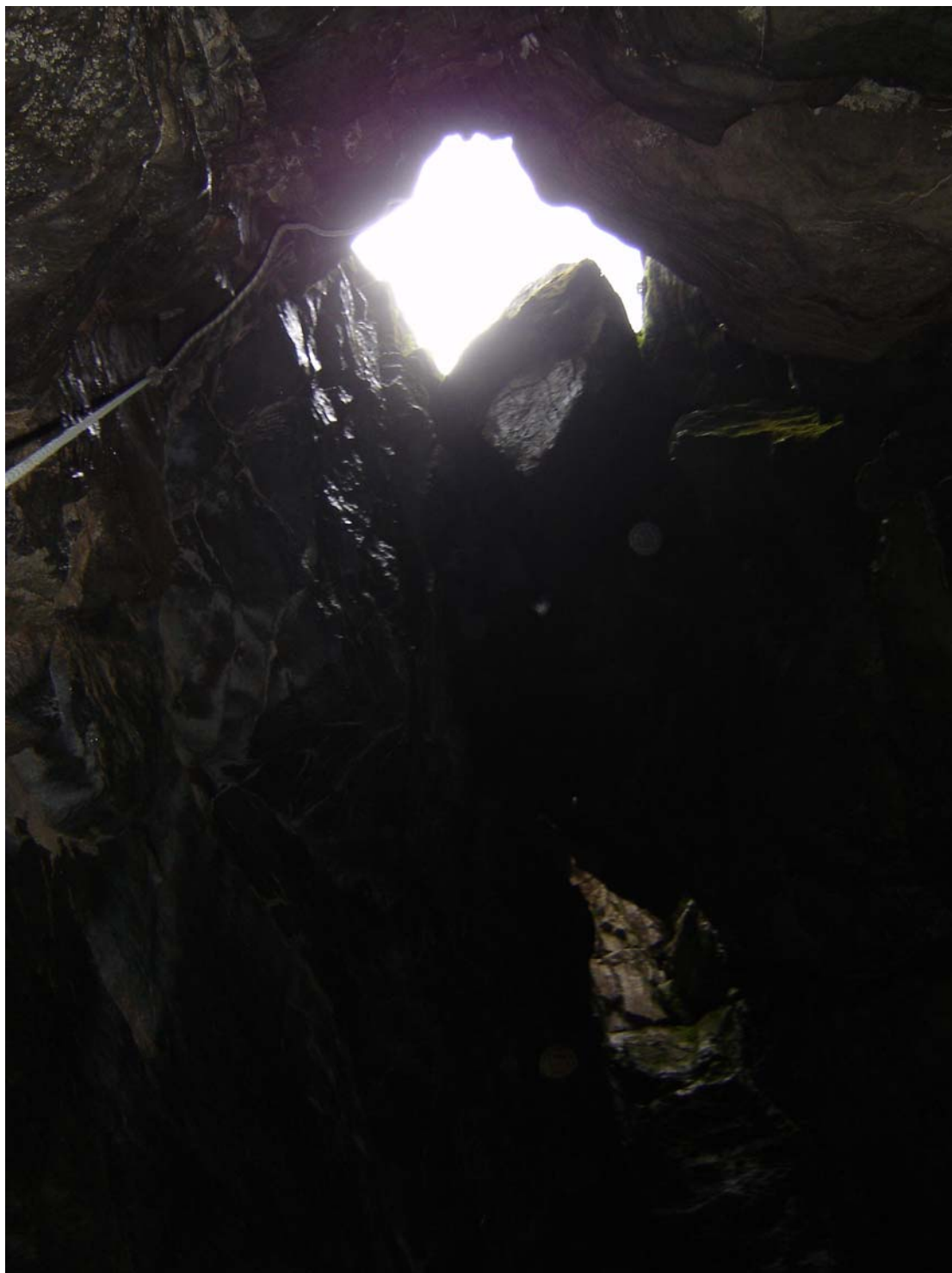

Και να το βάραθρο...

Κ

Σκαρίφημα κάτοψης και ΒΔ τομή Κορακοσπηλιάς

Το βάραθρο των Ζωναριών (Κορακοσπηλιά) από κάτω

Με άριστη λοιπόν ψυχολογία ανεβαίνουμε προς τα πάνω για να ξανακατεβούμε προς το μονοπάτι, φροντίζοντας να μην αφήσουμε υλικά πίσω μας παρεκτός από ένα κορδονέτο. Συναντιόμαστε με το Πέτρο ο οποίος δεν έχει εντοπίσει το βάραθρο, αλλά έχει εντοπίσει ένα σακίδιο πεσμένο δίπλα στη χιονούρα! Το σακίδιο φαίνεται πως έχει περάσει ένα τουλάχιστο χρόνο στο βουνό και έχει μέσα υλικά αναρρίχησης, προσωπικά είδη και σκοινί. Εκτιμώντας πως μπορεί να πρόκειται για υλικά κάποιου που πιθανόν να είχε κάποιο ατύχημα στο βουνό το πήραμε μαζί μας να το πάμε στο καταφύγιο. Έτσι, κουρασμένοι, αλλά ευχαριστημένοι,

Ο Δημήτρης στην είσοδο της Κορακοσπηλιάς

Το σακίδιο που εντόπισε ο Πέτρος

Και σε ένα άνοιγμα του καιρού η πυραμίδα του Πρ. Ηλία και το οροπέδιο των Μουσών

φορτωμένοι με το σακίδιο ενός άγνωστου σε εμάς ορειβάτη ξεκινήσαμε για το οροπέδιο, το ζεστό φαγητό στο καταφύγιο και τις σκηνές μας...

Επειδή όμως ο Όλυμπος, παραμένει Όλυμπος, δηλαδή το πιο τεχνικό, δύσκολο και απρόβλεπτο ελληνικό βουνό ακόμη και η σύντομη πορεία μας προς τα κει μπορεί να εξελιχθεί σε μια μικρή περιπέτεια. Λίγο πριν τελευταία στροφή από τα Ζωνάρια, από την οποία και πέρα αντικρίζουμε το οροπέδιο των Μουσών, βλέπουμε αρκετά χαμηλότερα, διακόσια περίπου μέτρα, έναν ορειβάτη πάνω από ένα μικρό ζωνάρι. Πριν προλάβουμε καλά καλά να αναρωτηθούμε τι γυρεύει αυτός ο άνθρωπος ενώ βραδιάζει σε σημείο εκτός σημασμένων διαδρομών ακούμε μια δραματική φωνή: Help... Help... Αμέσως προσπαθούμε να επικοινωνήσουμε μαζί του φωνάζοντας. Σε ερώτηση μας για την κατάσταση της υγείας του μας βεβαιώνει πως είναι υγιής, απλά έχει χαθεί. Χαρακτηριστικά είπε: "I am American! I don't know where I am." Το συζητάμε για λίγο γιατί πρέπει να αποφασίσουμε εάν θα κατεβούμε προς τα κάτω για να του προσφέρουμε τη βοήθεια μας ή είναι σοφότερο να πάμε όσο πιο γρήγορα γίνεται στο καταφύγιο, να αναφέρουμε το γεγονός στο Μιχάλη και το Νίκο και εκείνοι ως άριστοι γνώστες του βουνού να αποφασίσουν για το τι πρέπει να γίνει.

Τελικά εκτιμούμε πως αυτή είναι η πιο ορθή ενέργεια. Μπορεί να χάνουμε έτσι τη "δόξα" μιας διάσωσης, από την άλλη εξασφαλίζουμε πως δεν υπάρχει περίπτωση να διακινδυνεύσουμε ούτε εμείς (από άγνοια του βουνού...) ούτε ο άγνωστος μας άνθρωπος (που φυσικά δεν μας φταίει σε τίποτε ώστε να "πληρώσει" τα δικά μας "παράσημα"). Και δεν το κάνουμε όχι γιατί είμαστε δειλοί, ούτε αδιάφοροι: απλά δεν είμαστε σε θέση να αποφασίσουμε αν η προσέγγιση του εγκλωβισμένου είναι καλύτερα να γίνει από πάνω ή από κάτω, ούτε μπορούμε να κινητοποιήσουμε το δίκτυο των καταφυγίων, των διασωστών, του κρατικού μηχανισμού (αν χρειαζόταν...).

Μένει λοιπόν πίσω η Κατερίνα ώστε ο εγκλωβισμένος να έχει συνεχή επικοινωνία για ψυχολογικούς λόγους με τους "διασώστες" του και οι "άντρες" πάμε όσο πιο γρήγορα

μπορούμε στο καταφύγιο. Ενημερώνουμε λοιπόν το Μιχάλη και το Νίκο και προσδιορίζουν με τις υποδείξεις μας το σημείο που βρίσκεται το "θύμα". Ταυτόχρονα προσφερόμαστε να τους βοηθήσουμε όπου και με όποιον τρόπο αυτοί νομίζουν. Εκείνοι θεωρούν πως η "διάσωση" είναι σχετικά απλή υπόθεση και το "σχέδιο" διάσωσης που εκπονούν έχει ως εξής: ο Μιχάλης θα φύγει όσο πιο γρήγορα γίνεται προς τη Κατερίνα για να προσεγγίσει από ψηλά το θύμα, ενώ ειδοποιούν ταυτόχρονα στο καταφύγιο Ζολώτα να ξεκινήσουν διασώσεις με μουλάρια προς τα πάνω από το κοφτό μονοπάτι που συνδέει κατευθείαν το καταφύγιο με το οροπέδιο. Σκοπός τους να παραλάβουν το παγιδευμένο και ίσως εξαντλημένο ορειβάτη.

Πράγματι ύστερα από λίγο μαθαίνουμε από το ασύρματο του Μιχάλη πως έχει φτάσει τον ορειβάτη, πως είναι καλά και ότι ξεκινά να τον κατεβάζει προς τα κάτω. Σύντομα η Κατερίνα έρχεται στο καταφύγιο και επιβεβαιώνει πως ο Μιχάλης κατεβάζει τον ορειβάτη κάτω.

Τέλος καλό, όλα καλά λοιπόν... Αλλά θα μπορούσε να μην ήταν και καθόλου έτσι... Εάν δεν τύχαινε να τον εντοπίσουμε, θα αναγκαζόταν να διανυκτερεύσει χωρίς εξοπλισμό, στα 2.500 μέτρα, με μια τυπική καλοκαιρινή καταιγίδα το βράδυ και με 5 βαθμούς Κελσίου τα χαράματα μέσα στη σκηνή... Διόλου ευχάριστη εμπειρία, το λιγότερο...

Ημέρα Έβδομη: Παρασκευή 14 Ιουλίου 2006

Η επόμενη μέρα μας βρίσκει να αναρωτιόμαστε για τον ιδιοκτήτη του σακιδίου που βρήκαμε. Ο Μιχάλης και ο Νίκος θυμούνται πως κάποιος ορειβάτης πέρσι (το 2005) είχε χάσει το σακίδιο του όταν πήγε να ικανοποιήσει σωματική του ανάγκη. Επικοινωνούν με το Ζολώτα ώστε να του επιστραφούν τα υλικά. Έτσι κάποιος άγνωστος σε μας θα πάρει πίσω τον ακριβό του εξοπλισμό, ή τουλάχιστον όποιο μέρος του εξοπλισμού δεν έχει καταστραφεί (καραμπίнер, οκτάρια, καρύδια κτλ).

Στην προκορυφή του Στεφανιού

Στην είσοδο του βαράθρου Αιδοίο των Μουσών

Το δικό μας πρόγραμμα περιλαμβάνει ανάβαση στο Στεφάνι και εντοπισμό του βαράθρου με το παράξενο όνομα "αιδοίο των Μουσών". Το βάραθρο αυτό έχει εξερευνηθεί από το ΣΠΕΛΕΟ, είναι περίπου εξήντα μέτρα (τουλάχιστον αυτό λένε οι πληροφορίες μας) και βρίσκεται στα ανατολικά της κορυφής Προφήτης Ηλίας.

Στο Στεφάνι δεν έχει ανέβει κανένας από την ομάδα μας οπότε καταφεύγουμε στη βοήθεια του Μιχάλη και του Νίκου. Αυτοί μας λένε πως θα χρειαστούμε ένα σκοινάκι μόνο στο τελευταίο τμήμα, όπου και η διαδρομή ταυτίζεται με κάποια αναρριχητική διαδρομή. Ξεκινάμε λοιπόν να ανεβαίνουμε με ένα πεννητάρι στατικό σκοινί: δεν έχουμε ζώνες, ούτε υλικά για αυτοσχέδιες ασφάλειες.

Στο ομώνυμο λούκι του Στεφανιού δεν αντιμετωπίζουμε κανένα πρόβλημα: δεν χρησιμοποιούμε καν το σκοινί. Αναρωτιόμαστε πού είναι το δύσκολο κομμάτι που οι φίλοι μας ενημέρωσαν πως θα συναντήσουμε. Φτάνουμε στη προκοφή, είκοσι μέτρα απόσταση πριν από την κυρίως κορυφή και 6 μέτρα χαμηλότερα και εκεί καταλαβαίνουμε τι μας έλεγαν... Το μονοπάτι είναι ένας στενός διάδρομος μισού μέτρου με γκρεμό που από αριστερά τελειώνει στα μεγάλα καζάνια και από δεξιά φτάνει στη Μεγάλη Λάκα των Ζωναριών. Μετά ακολουθεί ένας μεγάλος βράχος, τον οποίο δεν ξέρουμε από πού πρέπει να παρακάμψουμε και αμέσως μετά ακολουθεί ένα μικρό σκαρφάλωμα...

Χωρίς ζώνες, χωρίς δυναμικό σκοινί, χωρίς υλικά για ασφάλιση πρέπει να αποφασίσουμε αν θα δοκιμάσουμε να ανέβουμε. Ακολουθούμε λοιπόν αυτό που λέει η λογική μας και όχι η καρδιά μας: υποχωρούμε... Υποσχόμαστε όμως στον εαυτό μας πως θα επιστρέψουμε...

Στην επιστροφή δεν πάμε στο καταφύγιο. Κατευθυνόμαστε κατευθείαν στο Προφήτη Ηλία και αρχίζουμε τη σάρωση πεδίου. Ο τυχερός είναι ο Νίκος Πασπαλιάρης ο οποίος και εντοπίζει πρώτος το βράθυρο. Το στίγμα του είναι 40 05 947N 22 21 884E WGS84 και το όνομα του είναι απολύτως ταιριαστό με το σχήμα της εισόδου. Το υψόμετρο είναι 2718μ και οι διαστάσεις της εισόδου 4x0,5μ Χρόνο δεν έχουμε να το κατεβούμε και το καταγράφουμε σαν ένα ακόμη μελλοντικό στόχο μας.

Επιστροφή λοιπόν στο καταφύγιο και προετοιμασία των υλικών για την κατάβαση μας προς το πολιτισμό. Έχουμε αποφασίσει να κερδίσουμε τα χρήματα για το μουλάρι και να φορτωθούμε μόνοι μας τα πάντα. Αυτό σημαίνει τριάντα (και παραπάνω...) κιλά βάρος σακίδιο στο καθένα.

Το τελευταίο μας λοιπόν βράδυ στον Όλυμπο μας βρίσκει να βασανιζόμαστε από μια καταιγίδα σκέψεων: γι' αυτά που πετύχαμε, γι' αυτά που θέλαμε να πετύχουμε αλλά δεν τα καταφέραμε, γι' αυτά που μάθαμε, για τις υπόλοιπες εμπειρίες που αποκομίσαμε... Γενικά έχουμε μια γλυκόπικρη αίσθηση: γλυκιά για τις μέρες που περάσαμε στο βουνό και πικρή για το ότι η αποστολή μας τελειώνει...

Ημέρα Όγδοη: 15 Ιουλίου 2006

Η πλέον οδυνηρή μέρα όχι μόνο ψυχολογικά αφού η αποστολή μας τελειώνει, αλλά και σωματικά... αφού όποιος έχει κουβαλήσει ένα βαρύ σακίδιο στο βουνό, έστω και στη κατηφόρα καταλαβαίνει πολύ καλά τις δυσκολίες. Και τα δικά μας σακίδια είναι περισσότερο από 30 κιλά όπως ήδη έχουμε πει...

Το εγερτήριο είναι πολύ νωρίς: πρέπει να ξεστήσουμε σκηνές, να μαζέψουμε υπνόσακους, καριμάτ και ρούχα, να τακτοποιήσουμε υλικά... Τέλος πάντων, κάποια στιγμή τελειώνουμε και αρχίζει η τόσο παράξενη διαδικασία των αποχαιρετισμών με τους φίλους μας στο καταφύγιο, το Μιχάλη και το Νίκο, αλλά και των υποσχέσεων για το μέλλον. Και φυσικά οι καθιερωμένες αναμνηστικές φωτογραφίες.

Η κατάβαση είναι ένα δράμα... Στην αρχή ο ρυθμός είναι καλός, αλλά μέχρι να φτάσουμε στο καταφύγιο Ζολώτα έχουμε ήδη κάνει δύο στάσεις... Στο καταφύγιο απλά σωριαζόμαστε...

Αφού ευχαριστηθούμε νερό και χυμούς, ξεκινάμε ξανά. Κατόπιν χάνουμε το λογαριασμό. Πονάμε παντού: πόδια, ώμους, μέση, μυς... Η άσκηση είναι αναερόβια και οι μικρές ανηφόρες είναι βάλσαμο... Στο τέλος σταματάμε με το αλτίμετρο ανά 100 μέτρα υψομετρική. Μέχρι που επιτέλους φτάνουμε στα Πριόνια...

Η αναμνηστική φωτογραφία μαζί με τον Μιχάλη Στύλα και τον Νίκο Τσαβδάρη

Στο κοφτό μονοπάτι κατά την κατάβαση

Εξαντλημένοι στο καταφύγιο Ζολώτα

Αναπάντεχα αρχίζουμε να σκεφτόμαστε στα σοβαρά να πάρουμε τα ποδαράκια μας ξανά προς τα πάνω... Πόσο παράξενα και ενοχλητικά μας φαίνονται οι φωνές, τα κορναρίσματα, η βαβούρα... Τέλος πάντων συγκρατούμαστε, μπαίνουμε μέσα στα αυτοκίνητα μας και κατηφορίζουμε προς το "πολιτισμό". Αφού γεμίσουμε με καύσιμα από το Λιτόχωρο ορίζουμε το γνωστό μπριζολάδικο πριν τη Λαμία ως σημείο συνάντησης.

Πράγματι μετά από μία γερή κατάδυση σε έναν ωκεανό από χοληστερίνη, μύρα και αναψυκτικά για τους οδηγούς, η παρέα χωρίζει... Οι Πέτρος και Νίκος πάνε Αθήνα και μετά Κρήτη, ο ένας γιατί πρέπει να επιστρέψει στην υπηρεσία του, ο άλλος για την αποστολή του ΣΕΛΑΣ στα Λευκά Όρη. Οι Δημήτρης και Κατερίνα πάνε Γαλαξίδι για τα τέκνα τους κι έπειτα Λευκάδα για να εντρυφήσουν στο παράξενο γαλάζιο του Ιονίου...

14. Επίλογος

Ο Καβάφης έχει γράψει πως η Ιθάκη μας χάρισε το ωραίο ταξίδι. Τι κι αν ο Όλυμπος δεν μας χάρισε ακόμη το μεγάλο του μυστικό (και μόνο αυτό); Εμείς τον ευχαριστούμε... Άλλωστε μας πρόσφερε απλόχερα τόσα και τόσα άλλα... Και θα είναι πάντα εκεί, μια ανοικτή μόνιμη πρόσκληση και πρόκληση. Οπότε μια υπόσχεση μπορούμε να δώσουμε στους εαυτούς και στο θεϊκό ιερό βουνό μας: στο επανιδείν... Ο επίλογος στην αποστολή μας στον Όλυμπο δεν γράφτηκε ακόμη...

15. Βιβλιογραφία.

1. Όλυμπος, Ν. Νέζης, εκδόσεις Ανάβαση - ΕΟΟΑ.
2. Τα βουνά της Ελλάδος. Γ. Σφήκας, Ευσταθιάδης.
3. Όλυμπος, Κ. Τσίπης, Νέα Σύνορα
4. Σπηλαιολογικές έρευνες στη περιοχή της Ελασσόνας Λαρίσης, Ιωάννου Ιωάννης, δελτίο ΕΣΕ τ. XIV, 1977